

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Bakalářská práce

Financování územní samosprávy v České republice

- případová studie obce Lanškroun

Nikola Vrbovská

© 2022 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Nikola Vrbovská

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Financování územní samosprávy v České republice – případová studie města Lanškroun

Název anglicky

Financing of local government in the Czech Republic – case study of the town Lanškroun

Cíle práce

Cílem této práce je provedení případové studie na téma financování územní samosprávy. Analyzovanou obcí je Lanškroun. K dosažení hlavního cíle: zhodnocení hospodaření obce Lanškroun, jsou vytyčeny dílčí cíle, kterými jsou: zhodnocení obsahu rozpočtu, jeho příjmové i výdajové stránky, dále analýza za pomoci vybraných poměrových ukazatelů. Nakonec jsou vyzdvihnuty silné a slabé stránky rozpočtu a navrhnutá konkrétní doporučení.

Metodika

Tato bakalářská práce na téma financování územní samosprávy, je zpracována jako případová studie města Lanškroun. K dosažení cíle zhodnocení hospodaření města Lanškroun jsou v první části práce představeny základní pojmy a zákonné předpisy spojené s územní samosprávou, strukturou rozpočtu a účetními výkazy, které slouží jako zdroje k finanční analýze. V praktické části práce je nejprve představeno město Lanškroun a jeho základní charakteristiky, jako je poloha, historie, vývoj počtu obyvatel, občanská vybavenost a výsledky komunálních voleb. Následuje finanční analýza, kde je nejprve zhodnocena bilance příjmů a výdajů, dále posouzena příjmová a výdajová stránka rozpočtu. Na závěr finanční analýzy jsou použity poměrové ukazatele – ukazatel zadluženosti, rentability, likvidity a také pravidlo rozpočtové odpovědnosti.

Doporučený rozsah práce

30-40

Klíčová slova

obec, rozpočet, příjmy, výdaje, účetní výkazy, finanční analýza

Doporučené zdroje informací

- HORNÍK, Jan a Petr KUŠ. Územní samospráva přehledně a v příkladech. 2. aktualizované vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu, 2019. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-55-6.
- KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-9104.
- KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady. 3., kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Prosperita firmy. ISBN 978-80-271-0563-2.
- PEKOVÁ, Jitka. Hospodaření a finance územní samosprávy. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.
- RŮČKOVÁ, Petra. Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi. 5., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-5534-2.
- ŽEHROVÁ, Jana a Daniela PFEIFEROVÁ. Finance municipalit. Vyd. 2. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2010. ISBN 978-80-213-2024-6.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Sylvie Kobzev Kotásková, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 27. 2. 2022

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 1. 3. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 02. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci Financování územní samosprávy v České republice – případová studie města Lanškroun, jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.03.2022

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní Ing. Sylvii Kobzev Kotáskové, Ph.D. za všechny poskytnuté rady a odborné konzultace, které mi při zpracování této práce velmi pomohly. Další poděkování patří Městskému úřadu v Lanškrouně, za poskytnuté informace a taktéž přehledně zpracované podklady na jejich internetových stránkách.

Financování územní samosprávy v České republice

- případová studie obce Lanškroun

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zaměřuje na financování územní samosprávy. Cílem této práce je zhodnocení hospodaření obce Lanškroun v letech 2016-2020. Práce je rozdělena do dvou hlavních částí. První částí je teoretická, kde jsou zmíněny všechny základní pojmy spojené se samosprávou a jejím financováním, finanční výkazy a také metody a ukazatele finanční analýzy, které jsou použity v další části práce. V praktické části je nejprve představena obec Lanškroun s jejími základními charakteristikami. Následně jsou již jednotlivé rozpočty podrobeny obsahové a finanční analýze. Závěr práce se věnuje shrnutí výsledků analýzy, z níž plyne, že městu Lanškroun, stoupla v letech 2018-2020 zadluženost, která souvisí s velkými kapitálovými výdaji. Město dokáže i přes zvýšenou zadluženost splácet své krátkodobé závazky. V závěru práce je navrženo, aby město Lanškroun už dále nečerpalo, žádné cizí zdroje, které by zadluženosti ještě zvýšily. Dále je doporučeno efektivnější využívání kulturního domu a zvýšení poplatku za odpadové hospodářství.

Klíčová slova: obec, orgány obce, rozpočet, rozpočtové určení daní, rozpočtový proces, příjmy, výdaje, poměrové ukazatele

Financing of local government in the Czech Republic

- case study of municipality Lanškroun

Abstract

This bachelor thesis focuses on the financing of local government. The aim of this work is to evaluate the management of the village Lanškroun in the years 2016-2020. The work is divided into two main parts. The first part is theoretical, where all the basic concepts associated with self-government and its financing, financial statements and methods and indicators of financial analysis, which are part of the next part of the work. The practical part first introduces the village Lanškroun with its basic characteristics. Subsequently, the individual budgets are subjected to content and financial analysis. The conclusion of the thesis is devoted to a summary of the results of the analysis, which shows that the city of Lanškroun, increased in 2018-2020 indebtedness, which is related to large capital expenditures. Despite increased debt, the city is able to repay its short-term liabilities. At the end of the work, it is suggested that the city of Lanškroun no longer draws any foreign resources that would increase the debt. It is also recommended to make more efficient use of the culture house and to increase the fee for waste management.

Keywords: municipality, municipal authorities, budget, budget determination of taxes, budget process, incomes, expenses, ratio indicator

Obsah

1	Úvod	10
2	Cíl práce	11
3	Metodika	12
3.1	Metodika finanční analýzy.....	12
4	Teoretická východiska	14
4.1	Postavení územní samosprávy v systému veřejné správy	14
4.2	Obec	14
4.2.1	Působnost a postavení obce	15
4.2.2	Druhy obcí	16
4.2.3	Orgány obce.....	17
4.3	Fiskální federalismus	19
4.4	Rozpočet územního samosprávného celku	20
4.4.1	Rozpočtový proces	20
4.4.2	Rozpočtové zásady	21
4.4.3	Struktura rozpočtu	22
4.4.4	Rozpočtová skladba.....	24
4.5	Příjmová stránka rozpočtu	25
4.5.1	Daňové příjmy	26
4.5.2	Nedaňové příjmy	27
4.5.3	Dotace a transfery	29
4.5.4	Návratné příjmy	30
4.6	Výdajová stránka rozpočtu	30
4.6.1	Běžné výdaje	30
4.6.2	Kapitálové výdaje.....	31
4.7	Účetní výkazy	31
4.7.1	Rozvaha	32
4.7.2	Výkaz zisku a ztrát	32
4.7.3	Přehled o finančních tocích	32
4.7.4	Účetní uzávěrka	32
4.8	Finanční analýza	33
4.8.1	Metody finanční analýzy	33
4.8.2	Ukazatele finanční analýzy.....	34
5	Praktická část	36
5.1	Město Lanškroun	36

5.1.1	Historie města.....	37
5.1.2	Demografické údaje.....	37
5.1.3	Občanská vybavenost	39
5.1.4	Komunální volby	40
5.2	Analýza hospodaření města Lanškroun	40
5.2.1	Bilance příjmů a výdajů rozpočtu.....	40
5.2.2	Příjmy rozpočtu	43
5.2.3	Výdaje rozpočtu.....	49
5.3	Analýza poměrovými ukazateli	54
5.3.1	Analýza zadluženosti	54
5.3.2	Analýza likvidity	55
5.3.3	Analýza rentability	57
5.3.4	Pravidlo rozpočtové odpovědnosti	58
6	Zhodnocení výsledků analýzy.....	60
7	Závěr	63
8	Seznam použitých zdrojů.....	66
8.1	Bibliografické citace	66
8.2	Internetové zdroje	67
8.3	Zákonné předpisy	68
8.4	Účetní výkazy	69
9	Odkazovaný seznam obrázků, tabulek a grafů	70
9.1	Seznam obrázků	70
9.2	Seznam tabulek	70
9.3	Seznam grafů	71
9.4	Seznam zkratk	71
10	Přílohy	72

1 Úvod

Základní jednotkou územní samosprávy je obec. Obcí je v České republice přibližně 6250 a jsou vymezeny hranicemi území. Obce se dělí do tří kategorií, a to podle rozsahu výkonu státní správy. První kategorií jsou obce se základním rozsahem přenesené působnosti, druhou kategorií jsou obce s pověřeným obecním úřadem a třetí kategorií jsou obce s rozšířenou působností. Všechny tyto kategorie obcí mají své občany, vystupují jako samostatný celek, ekonomický subjekt, pod svým jménem a nesou svou vlastní odpovědnost. Obce usilují o rozvoj svého území, finanční prosperitu, spokojenost a vysokou kvalitu života svých občanů. Obce mají své orgány, z nichž nejdůležitější je zastupitelstvo, jehož počet členů se liší podle velikosti dané obce. Zastupitelstvo kromě jiných úkonů plánuje rozpočet obce, který může být buď deficitní, vyrovnaný nebo přebytkový. Pokud je rozpočet deficitní nemusí to hned znamenat, že obec špatně hospodaří s penězi, může se například jednat o plánovanou velkou investici. Rozpočet se dělí na příjmy a výdaje. Pomocí podrobného přezkoumání rozpočtů za dané období, jejich vývoj v čase a využití vybraných poměrových ukazatelů, lze zhodnotit stav hospodaření daných obcí.

V mé bakalářské práci jsem si vybrala město Lanškroun se zhruba 10 000 obyvatel. Obce, mohou používat titul města buď z historického hlediska nebo pokud mají více než 3000 obyvatel. U města Lanškroun se jedná o druhou variantu. Lanškroun jsem si zvolila, protože jsem zde vyrostla a mohla zaznamenávat, jak se Lanškroun postupně mění, na stavu hospodaření města mi velice záleží, město, které ekonomicky prosperuje může vytvářet nové příležitosti a zlepšovat kvalitu života svých obyvatel.

V mé bakalářské práci posuzuji rozpočet města v letech 2016-2020 z pohledu obsahové i finanční analýzy a výsledky uvádím v závěru. Toto časové období jsem zvolila, protože si myslím, že je možné ho kvalitně obsáhnout v této bakalářské práci a zároveň je tato práce stále aktuální a může posloužit jako „vodítko“, které může být využito při budoucím rozhodování o hospodaření města Lanškroun. V případě nejasností ve zveřejněném rozpočtu jsem kontaktovala přímo pracovníky Městského úřadu Lanškroun, kteří mi poskytli konkrétní informace, za což jim velice děkuji. Věřím, že spokojenost občanů s životem v obcích vede k celkové prosperitě státu a lepší náladě ve společnosti.

2 Cíl práce

Tato práce si klade za hlavní cíl zhodnocení hospodaření města Lanškroun v období 2016-2020. K dosažení hlavního cíle jsou vytyčeny další dílčí cíle. Vysvětlení základních informací o městě Lanškroun jako je jeho historie, poloha, demografické údaje a výsledky komunálních voleb. Porovnání bilance jednotlivých rozpočtů, analýza celkových příjmů i jednotlivých příjmových skupin jako jsou daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery. Provedení analýzy celkových výdajů a také rozdělení výdajů dle odvětvového třídění. Zhodnocení finančního stavu města Lanškroun pomocí vybraných poměrových ukazatelů: celkové zadluženosti, míry zadluženosti, koeficientu samofinancování, okamžité likvidity, pohotové likvidity, běžné likvidity, rentability celkového kapitálu a pravidla rozpočtové odpovědnosti. Na závěr práce, jsou na základě provedené analýzy navrhována vhodná doporučení pro hospodaření města Lanškroun.

3 Metodika

Tato bakalářská práce na téma financování územní samosprávy, je zpracována jako případová studie města Lanškroun. K dosažení cíle zhodnocení hospodaření města Lanškroun jsou v první části práce představeny základní pojmy a zákonné předpisy spojené s územní samosprávou, strukturou rozpočtu a účetními výkazy, které slouží jako zdroje k finanční analýze. V praktické části práce je nejprve představeno město Lanškroun a jeho základní charakteristiky, jako je poloha, historie, vývoj počtu obyvatel, občanská vybavenost a výsledky komunálních voleb. Následuje finanční analýza, kde je nejprve zhodnocena bilance příjmů a výdajů, dále posouzena příjmová a výdajová stránka rozpočtu. Na závěr finanční analýzy jsou použity poměrové ukazatelé – ukazatel zadluženosti, rentability, likvidity a také pravidlo rozpočtové odpovědnosti.

3.1 Metodika finanční analýzy

První skupinou použitých poměrových ukazatelů je **ukazatel zadluženosti**, který udává z jak velké části využívá podnik k financování svých aktiv, cizí zdroje.

Celková zadluženost je vyjádřena vzorcem č. 1, a je základním ukazatelem zadluženosti. Čím vyšší je hodnota tím vyšší je riziko pro věřitele, doporučená hodnota zadluženosti se liší podle odvětví, pro územní rozpočty doporučuje ministerstvo financí hodnotu menší než 25 % (Knápková a spol., 2017, str. 88).

$$\text{Vzorec č. 1: celková zadluženost} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{aktiva celkem}} \times 100 [\%]$$

Vzorec č. 2, je využíván primárně při žádosti o nový úvěr, tedy pro banky. Při posuzování míry zadluženosti je důležité brát zřetel na časový vývoj ukazatele, zda je tendence podílu cizích zdrojů rostoucí nebo klesající (Knápková a spol., 2017, str. 89).

$$\text{Vzorec č. 2: míra zadluženosti} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{vlastní kapitál}} \times 100 [\%]$$

Koeficient samofinancování, vzorec č. 3 je posledním využitým ukazatelem zadluženosti, který vyjadřuje z jak velké míry jsou celková aktiva financovány z vlastních zdrojů. Součet vzorců č. 3 a č. 1 by se měl rovnat hodnotě 1 (Růčková, 2019, str. 271).

$$\text{Vzorec \u010d. 3: koeficient samofinancov\u00e1n\u00ed} = \frac{\text{vlastn\u00ed kapit\u00e1l}}{\text{celkov\u00e1 aktiva}} \times 100 [\%]$$

Pravidlo rozpo\u010etov\u00e9 odpov\u011bdnosti je nejv\u00fdznamn\u011bj\u00edm ukazatelem hospoda\u0159en\u00ed obc\u00ed/kraj\u00fa. Toto pravidlo definuje, \u017ee pokud zadlu\u017een\u00ed obce p\u0159es\u00e1hne 60 % z pr\u00fcm\u011brn\u00fdch p\u0159\u00edjm\u00fa za období posledn\u00edch 4 let, tak bude muset v n\u00e1sleduj\u00edc\u00edm roce sn\u00ed\u017eit 5 % z rozd\u00edlu mezi aktu\u00e1ln\u00ed v\u00fd\u0161i dluhu a 60 % pr\u00fcm\u011bru p\u0159\u00edjm\u00fa (Z\u00e1kon \u010d. 23/2017 Sb. o pravidlech rozpo\u010etov\u00e9 odpov\u011bdnosti).

Ukazatel\u00e9 likvidity jsou druhou skupinou vyu\u017eit\u00fdch pom\u011brov\u00fdch ukazatel\u00fa. Likvidita je m\u00edra schopnosti hrazen\u00ed sv\u00fdch kr\u00e1tkodob\u00fdch z\u00e1vazk\u00fa a po\u010d\u00edt\u00e1 se ve t\u0159ech stupn\u00edch. Tento ukazatel d\u00e1v\u00e1 do pom\u011bru to, \u010d\u00edm je mo\u017en\u00e9 platit, s t\u00edm, co je nutn\u011b zaplatit.

Okam\u017eit\u00e1 likvidita, nebo tak\u011b hotovostn\u00ed likvidita je ukazatel I. stupn\u011b, je to ukazatel t\u011bch nejl\u00edkvidn\u011bj\u00edch polo\u017ek, tedy p\u0159\u00edmo pen\u011bn\u00edch prost\u0159edk\u00fa. M\u00fa\u017ee se jednat o pen\u011bn\u00ed prost\u0159edky na b\u011b\u017en\u00e9m \u00fa\u010dt\u011b nebo peníze v hotovosti. Doporu\u010den\u00e1 minim\u00e1ln\u00ed hodnota pom\u011bru je stanovena ministerstvem obchodu a pr\u00fcmyslu 0,2 (R\u00fa\u010dkov\u00e1, 2019, str. 224).

$$\text{Vzorec \u010d. 4: okam\u017eit\u00e1 likvidita} = \frac{\text{pohotov\u00e9 platebn\u00ed prost\u0159edky}}{\text{kr\u00e1tkodob\u00e9 dluhy}}$$

Ukazatel II. stupn\u011b se naz\u00fdv\u00e1 **pohotov\u00e1 likvidita** a vyjad\u0159uje, jak mohou b\u00fdt využity ob\u011b\u017en\u00e1 aktiva po ode\u010den\u00ed z\u00e1sob ke splacen\u00ed kr\u00e1tkodob\u00fdch dluh\u00fa. Doporu\u010den\u00e1 hodnota pom\u011bru je 1,5 (R\u00fa\u010dkov\u00e1, 2019, str. 224).

$$\text{Vzorec \u010d. 5: pohotov\u00e1 likvidita} = \frac{\text{(ob\u011b\u017en\u00e1 aktiva-z\u00e1soby)}}{\text{kr\u00e1tkodob\u00e9 dluhy}}$$

Ukazatel **b\u011b\u017en\u00e9 likvidity** je poslední, tedy III. stupe\u0148 likvidity a pom\u011b\u0159uje sv\u00e1 ob\u011b\u017en\u00e1 aktiva s kr\u00e1tkodob\u00fdmi dluhy. Vyjad\u0159uje, jak by subjekt dok\u00e1zal splatit sv\u00e9 dluhy, kdyby prom\u011bnil v\u0161echny sv\u00e1 ob\u011b\u017en\u00e1 aktiva na finan\u010dn\u00ed prost\u0159edky. Doporu\u010den\u00e1 hodnota pom\u011bru ob\u011b\u017en\u00fdch aktiv ke kr\u00e1tkodob\u00e9mu dluhu je mezi 1,5-2,5 (R\u00fa\u010dkov\u00e1, 2019, str. 224).

$$\text{Vzorec \u010d. 6: b\u011b\u017en\u00e1 likvidita} = \frac{\text{ob\u011b\u017en\u00e1 aktiva}}{\text{kr\u00e1tkodob\u00e9 dluhy}}$$

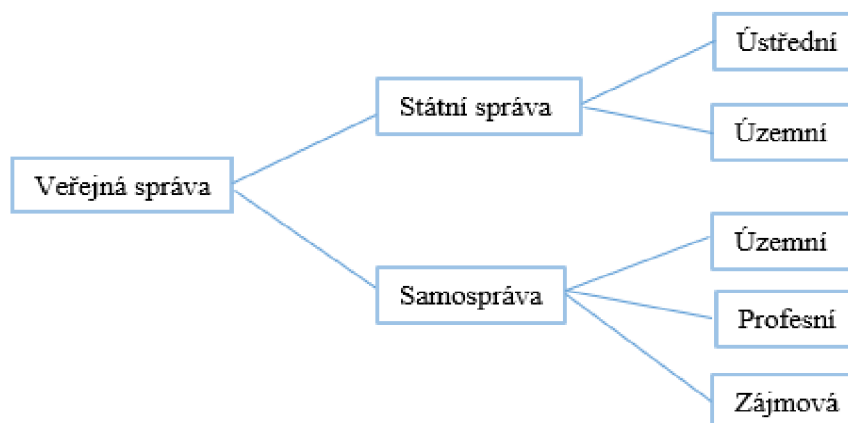
Ukazatel\u00e9 rentability m\u011br\u00ed, jak je podnik schopn\u00fd, vytv\u00e1\u0159et zisk, vlo\u017een\u00fdm kapit\u00e1lem. Je vyjad\u0159ov\u00e1na pom\u011brem zisku k vlo\u017een\u00e9mu kapit\u00e1lu. Tento ukazatel, by m\u011bl m\u00edt rostouc\u00ed v\u00fdvoj (Kn\u00e1pkov\u00e1 a spol., 2017, str. 101).

$$\text{Vzorec \u010d. 7: rentabilita celkov\u00e9ho kapit\u00e1lu (ROA)} = \frac{\text{VH za \u00fa\u010detn\u00ed období (EAT)}}{\text{celkov\u00e1 aktiva}}$$

4 Teoretická východiska

4.1 Postavení územní samosprávy v systému veřejné správy

Obrázek 1: Schéma veřejné správy

Zdroj: (Horník, Kuš, 2019, str. 11), vlastní zpracování

Veřejnou správu lze dělit na dva hlavní systémy – státní správu a samosprávu. Státní správu vykonává stát pomocí státních institucí a některé své úkony deleguje na územní samosprávu pomocí přenesené působnosti. Samospráva je oblast veřejné správy, která je vykonávána pomocí územních samosprávných celků např. obcí či krajů. Samospráva se dále větví na profesní, zájmovou a územní (Horník, Kuš, 2019, str. 11).

„Územní samospráva je chápána jako forma veřejné vlády a veřejné správy na základě ekonomických podmínek a působnosti stanovené zákonem. Pro její dobré fungování je velmi nutné vytvořit předpoklady legislativní, tzn. přijmout takové zákony, které umožní vykonávat územní samosprávě všechny její funkce, vymezí její autonomii a zároveň určí základní pravidla hospodaření a předpoklady ekonomické tzn., umožní vlastnit majetek a hospodařit s ním, sestavovat vlastní rozpočet a hospodařit na jeho základě“ (Žehrová, Pfeiferová, 2009, s.17).

4.2 Obec

„Zákon č.128/2000 Sb., o obcích, Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce“.

Počet obcí se postupně navyšoval hlavně po roce 1990, jako důsledek decentralizačních tendencí. Obce usilovali o větší samostatnost v rozhodování o svém rozvoji či o obnovu historických hranic. Toto štěpení obcí vedlo k podstatnému zhoršení alokační efektivity. Zákon č. 128/2000 Sb., proto uvádí, že pokud se chce obec rozdělit, musí mít nově vzniknutá území alespoň 1000 obyvatel a musí hranice nově vzniknutých katastrálních území sousedit alespoň se dvěma různými obcemi (Peková, 2011, str.345).

Všechny obce mají společné znaky a to jsou: své vlastní území o kterém rozhodují a mají možnost ho měnit, občany obce, péče o rozvoj území a kvalitu života občanů a vlastní majetek s kterým hospodaří podle sestaveného rozpočtu (Kadeřábková, Peková, 2012, str. 19).

„§ 16 zákona č.128/2000 Sb., o obcích, občanem obce je fyzická osoba, který je státním občanem České republiky a je v obci hlášena k trvalému pobytu“.

Občané se mohou podílet na řízení obce buď přímo nebo nepřímo. Nepřímo svou volbou zástupce do zastupitelstva obce v komunálních volbách. Přímou vyjádřením své iniciativy na zasedání zastupitelstva, vyjadřováním se k návrhům na rozpočet, účasti v referendu atd. (Peková, 2011, str, 341).

4.2.1 Působnost a postavení obce

Výsledkem decentralizace veřejné správy, je přenesení státní správy na úroveň samospráv. Obce, které si spravují pouze své záležitosti samospráv jsou obce se **samostatnou působností**. Pokud obec vykonává nějakou přenesenou státní správu jedná se o **přenesenou působnost** (Žehrová, Pfeiferová, 2009, str.18).

Množství přenesení státní správy dělí zákon č. 128/2000 Sb., o obcích do tří typů:

- a) *„v základním rozsahu svěřeném obci vykonávána orgány obce; určenými tímto nebo jiným zákonem nebo na základě tohoto zákona, v tomto případě je území obce správním obvodem,*
- b) *v rozsahu pověřeného obecního úřadu (§64) vykonávána tímto úřadem,*
- c) *v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností (§66) vykonávána tímto úřadem.“*

Obce v **samostatné působnosti** plní primárně povinnosti, které plynou ze zákona č.128/2000 Sb., o obcích. Obce zajišťují vytvoření vhodných podmínek, uložených v rámci výkonu své samosprávy. Jedná se např. o dostupné bydlení, zajištění sociálních služeb, zdraví, vzdělání, rozvoj kultury atd. Poskytuje veřejné statky, nakládá s vlastním majetkem a hospodaří s penězi podle schváleného rozpočtu. Rozhoduje a plánuje o věcech budoucích (Peková, 2011, str. 348).

Přenesenou působnost v obcích vykonávají pověřené orgány, které jsou nezávislé na státní správě ale jsou jí podřízeny. Vedle přenesených povinností vykonávají obce svou samosprávnou funkci (Peková, 2011, str.346).

Tabulka 1: Kategorie obcí

Kategorie obce	Počet
Obce se základní působností	6258
Obce s pověřeným obecním úřadem	393
Obce s rozšířenou působností	205

Zdroj: Portál územního plánování, vlastní zpracování

Obce se **základní přenesenou působností** vydávají nařízení a projednávají přestupky. Jsou vodoprávním úřadem a spravují drobné toky, jsou orgánem ochrany přírody a ochrany ovzduší atd.

Obce s **pověřeným obecním úřadem** mohou rozhodovat v prvním stupni správním řízení, zajišťují volby do Parlamentu České republiky, rozhodují o poskytování peněžité a věcné dávky nebo půjčky, jsou orgánem ochrany přírody atd.

Obce s **rozšířenou působností** spravují evidenci obyvatel, vydávání občanských, cestovních a řidičských dokladů, mají na starosti dávky a sociální služby, živnostenský úřad atd. (Provazníková, 2015, str.30).

4.2.2 Druhy obcí

Dle zákona č.128/2000 Sb., o obcích lze rozlišovat tyto druhy obcí:

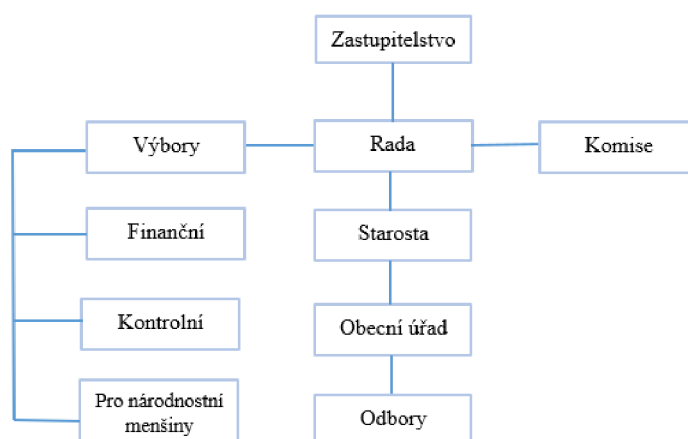
- obce,
- města – obec se může stát městem, pokud má alespoň 3000 obyvatel,
- městys – navrácení titulu městys Parlamentem ČR,
- obce s pověřeným obecním úřadem,

- statutární města,
- hlavní město Praha, které je členěno na městské části (upravuje § 3 odst. 1 zákona č.131/2000 Sb. o hlavním městě Praze)

4.2.3 Orgány obce

„Municipalita je spravována svými orgány. Tyto orgány můžeme členit na volené, výkonné, poradní a kontrolní. Voleným orgánem je její zastupitelstvo, které plní věci svěřené do samostatné působnosti. Výkonným orgánem obce jsou rada obce, starosta, a obecní úřad. Poradní a kontrolní orgán jsou zřizovány jako orgány obce a rady“ (Žehrová Pfeiferová, 2009, str. 25).

Obrázek 2: Organizační struktura municipality

Zdroj: (Žehrová, Pfeiferová, 2009, str. 25), vlastní zpracování

a) Zastupitelstvo obce je rozhodující orgán, který rozhoduje o věcech, které se bezprostředně dotýkají všech občanů dané obce, jako je např.: volba starosty, hospodaření obce a s tím spojený rozpočet a závěrečný účet obce, rozvoj území obce, uzavírání smluv o poskytnutí dotace, vyhláší obecně závazné vyhlášky apod. Zastupitelstvo má velké kompetence a s tím i spojenou odpovědnost. Po rozhodnutí je potřeba nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva. Počet členů zastupitelstva se odvíjí od počtu obyvatel v obci (Peková, 2011, str. 351).

Tabulka 2: Počet členů zastupitelstva

Počet obyvatel	Počet členů zastupitelstva
do 500	5-15
501-3000	7-15
3001-10 000	11-25
10 001-50 000	15-35
50 001-150 000	25-45
nad 150 000	35-55

Zdroj: Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, vlastní zpracování

b) Rada obce se skládá ze starosty, místostarosty a zastupitelů kteří jsou pověřeni-zvoleni z řad zastupitelů. Rada je kolektivní orgán, podřízený zastupitelstvu. Rada slouží jako výkonný orgán obce a pouze v samostatné působnosti má rozhodovací pravomoci. K rozhodnutí je potřeba nadpoloviční většina všech členů rady. Dále v samostatné i přenesené působnosti připravuje podklady k jednání zastupitelstva obce, dohlíží na hospodaření obce případně provádí rozpočtová opatření, zřizuje či ruší komise rady (Horník, Kuš, 2019, str.84).

c) Starosta obce je představitelem a zástupcem obce. Funguje jako statutární orgán a mezi jeho činnosti patří zejména příprava a svolávání schůzí rady obce. Pokud se jedná o starostu obce s pověřeným obecním úřadem nebo rozšířenou působností tak také jmenuje a odvolává **tajemníka**, ten je zodpovědný za veškerou administrativu na obecním úřadě. Obecní úřad se skládá ze starosty, místostarosty a tajemníka (Peková, 2011, str. 355).

Pokud je starosta dočasně nepřítomný (dovolená, dočasná pracovní neschopnost, pracovní cesta) nebo rezignuje na svou funkci-je zastoupen místostarostou. **Místostarosta** je volen zastupitelstvem obce, což v praxi znamená, že není podřízen starostovi obce (Horník, Kuš, 2019, str.90).

d) Odbory jsou výkonnými orgány obce. Jejich velikost a struktura se v každé obci liší, a to na základě velikosti obce a potřeby. V obecné rovině platí, že čím větší obec tím více zaměstnanců úřadu a více odborů. Odbory mezi sebou mohou spolupracovat a v menších obcích jsou spravovány i stejnými pracovníky (Peková, 2011, str. 357).

Odbor finanční se zabývá především sestavováním rozpočtu, předkládáním rozpočtu ke schválení a také nese odpovědnost za následné plnění a správnost.

Odbor územního plánování zodpovídá za územní rozvoj obce v souladu např. s kraji a ostatními stupni územní samosprávy. Odbor kontrolní kontroluje činnosti všech členů obecního úřadu, dodržování předpisů a zákonů (Žehrová, Pfeiferová, 2009, str. 28).

e) Komise a výbory dohlíží na činnost obce, podle svého zaměření. Např. finanční výbor sleduje a kontrolu hospodaření a nakládání s majetkem obce, kontrolní výbor se stará o kontrolu plnění a dodržování usnesení a právních předpisů. Pokud je na území obce více než 10 % občanů jiné, než české národnosti musí být zřízen výbor pro národnostní menšiny (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, str. 129).

4.3 Fiskální federalismus

S postupem času vývojem územní samosprávy se začala více přikládat podstatnost decentralizaci. Fiskální federalismus lze chápat jako přenesení některých práv a povinností na nižší útvary jako jsou například kraje a obce (Peková, 1995, str. 35).

Podle (Hamerníkové, Maaytové a kol., 2007, str. 202), je důležité vnímat pojem fiskální federalismus jako myšlenkový směr, který má za cíl posílit efektivnost a transparentnost veřejné správy. Tohoto efektu lze dosáhnout decentralizací a delegováním kompetencí na nižší vládní úrovně. Pro správné fungování celků je důležité:

- *„zajistit ústavní, legislativní, a regulatorní rámec decentralizace,*
- *jasně definovat funkce jednotlivých vládních úrovní, tzn. nastavení výdajových pravomocí a velikosti jednotlivých druhů výdajů,*
- *jasně určit následné finanční toky nutné ke splnění funkcí jednotlivých vládních úrovní, tzn. určení velikosti příjmů, spolu s definováním používaných instrumentů decentralizace (dluhové, daňové a dotace),*
- *zajistit informační a kontrolní systém založený na transparentních postupech, průběžném monitorování výkonů vládních úrovní a auditu,*
- *vytvořit takový politický mechanismus, ve kterém mohou rezidenti vyjadřovat své preference.“*

Fiskální federalismu je také možné chápat jako rozdělení daňových a výdajových funkcí mezi různé úrovně vlády. Ústřední vláda bude zajišťovat veřejné služby, ze kterých budou všichni občané těžit, např. financování národní obrany.

Z toho těží všichni, nezávisle na místě bydliště a dá se předpokládat, že je to v souladu s kolektivním rozhodnutím. Je zcela logické, že některé kompetence nelze přesunout na samosprávy např. řešení inflace. Měnová a fiskální politika, má efektivní řešení pouze na národní úrovni (Hyman, 2011, str. 710).

4.4 Rozpočet územního samosprávného celku

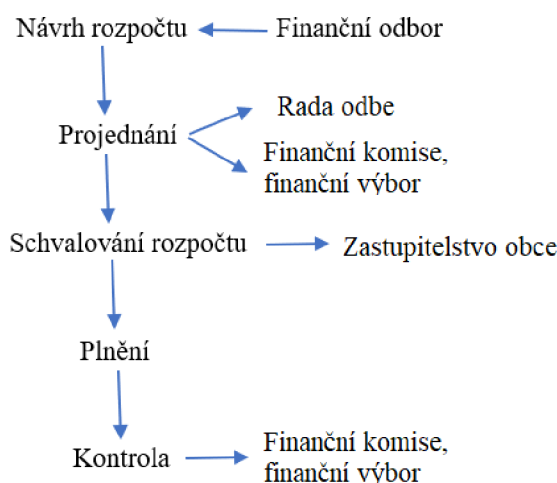
Rozpočet lze chápat jako nástroj k dosažení ekonomických cílů dané municipality. Slouží jako nástroj k prosazení zájmů na samosprávné úrovni. Rozpočet se sestavuje tak aby měl vybalancovanou příjmovou a výdajovou stránku, jedná se tedy o vyrovnaný rozpočet. Dále může rozpočet přebytkový což znamená, že příjmy jsou vyšší než výdaje, nebo schodkový kdy příjmy jsou nižší než výdaje (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, str. 262).

Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje, a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků.

4.4.1 Rozpočtový proces

Pověřené orgány sestavují rozpočet v několika etapách. Sestavuje se na určité **rozpočtové období**, které trvá jeden rok a téměř vždy se počítá od 1. ledna daného kalendářního roku do 31.12 daného kalendářního roku. Při **sestavování rozpočtu** finanční odbor nejprve sestaví návrh rozpočtu, kde musí zohlednit veškeré příjmy i výdaje. Následuje **projednání a schválení** zastupitelstvem obce. Jakékoliv změny v rozpočtu při jeho neplnění se musí taktéž projednat a chválit. Na plnění rozpočtu obce dohlíží finanční komise, zastupitelstvo a finanční odbor. Když uplyne rozpočtové období tak se **vyhodnocují příčiny** ve změnách rozpočtu a eliminují se novými opatřeními (Peková, 1995, str. 64).

Obrázek 3: Rozpočtový proces obce v ČR

Zdroj: (Peková, 2004, str. 408), vlastní zpracování

4.4.1.1.1 Rozpočtová opatření

Rozpočtová opatření jsou změny v průběhu plnění rozpočtu. Mohou to být např. překročení rozpočtu na danou oblast nebo naopak nižší čerpání prostředků, přesuny mezi jednotlivými druhy příjmů a výdajů a jakékoliv původně neplánované změny ve schváleném rozpočtu. Finanční odbor má ve svých odpovědnostech poukazovat na tyto změny a navrhopat nová opatření (Provazníková, 2015, str. 66).

4.4.1.1.2 Rozpočtový výhled

Rozpočtový výhled slouží jako finanční plán obce na střednědobé i dlouhodobé plánování, který mají obce povinnost sestavovat od roku 2001 dle Zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Základním parametrem pro sestavení rozpočtového výhledu jsou čtyři ukazatelé: celkové příjmy, celkové výdaje, celkové pohledávky, celkové závazky. Tento parametr je společný pro obce i města všech velikostí. Pokud chtějí obce či města sestavit podrobnější rozpočtový výhled tak mohou v tom jim zákon nebrání (Provazníková, 2015, str. 66).

4.4.2 Rozpočtové zásady

Rozpočet se musí sestavovat každoročně

. Pokud dojde k situaci, že není rozpočet schválen před začátkem rozpočtového období dochází k situaci, že se automaticky přechází na hospodaření podle **rozpočtového provizoria**. Zastupitelstvo obce rozhoduje, zda v rozpočtovém provizoriu bude hospodařit podle rozpočtu z minulého rozpočtového období anebo podle nově plánovaného rozpočtu. Další rozpočtové zásady jsou:

- *„reálnost a pravdivost rozpočtu, tj reálný odhad příjmů a výdajů rozpočtu, aby bylo možné splnit rozpočet jako finanční plán bez výrazných úprav, odchylek;*
- *úplnost a jednotnost rozpočtu, dosažená pomocí závazné rozpočtové skladby;*
- *dlouhodobá vyrovnanost rozpočtu, která je základem úspěšného dlouhodobého hospodaření;*
- *hospodárnost a efektivnost*
- *povinný přezkum hospodaření a účetní audit;*
- *publicita*“ (Kadeřábková, Peková, 2012, str. 244).

Zákon č.420/2004 Sb. o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ukládá povinnost pro všechny samosprávné celky a dobrovolné svazky obcí pravidelně každoročně přezkoumávat hospodaření.

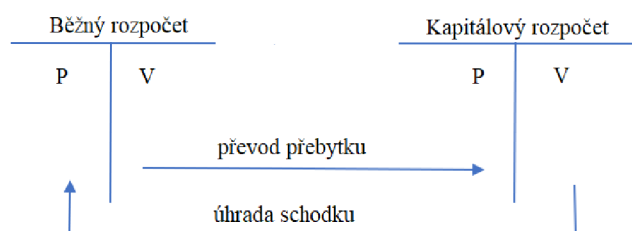
Finanční kontrola, audit prověřuje především realizování příjmů a výdajů, správnost všech finančních operací. Zjišťuje, zdali skutečný stav hospodaření odpovídá stavu, který je zaznamenán v dokumentaci, nakládání s majetkem nebo také např. dodržování zákonných předpisů. Výsledky přezkoumání jsou uvedeny v závěrečném účtu obce a také slouží jako podklad pro zhodnocení úrovně zadluženosti daného celku (Žehrová, Pfeiferová, 2009, str. 38), (Horník, Kuš, 2019, str. 52).

4.4.3 Struktura rozpočtu

Rozpočet se dělí na rozpočet běžný a kapitálový. V rozpočtu běžném jsou zachyceny běžné provozní příjmy a výdaje. V kapitálovém se jedná o příjmy a výdaje investičního charakteru, které jsou méně obvyklé a většinou přesahují jedno kalendářní období. Jak je vidět na obrázku č. 4, pokud je běžný rozpočet na konci roku přebytkový tak se zbytek peněžních prostředků převede do kapitálového rozpočtu.

To platí i v opačném směru, pokud je běžný rozpočet na konci roku schodkový, tak se převedou peněžní prostředky z kapitálového rozpočtu do běžného (Provazníková, 2015, str. 60).

Obrázek 4: Vztah mezi běžným a kapitálovým rozpočtem

Zdroj: (Provazníková 2015, str. 61), vlastní zpracování

V následující tabulce č. 3 je schéma běžného rozpočtu, zachycují se zde tři hlavní skupiny příjmů, a těmi jsou daňové, nedaňové a přijaté transfery. Výdajová stránka obsahuje např. výdaje na vzdělání, péči o zdraví, veřejný pořádek a úroky.

V tabulce č. 4 je zobrazeno schéma kapitálového rozpočtu, zde jsou vidět příjmy hlavně z dlouhodobých investičních akcí jako jsou z prodeje majetku, přijaté dotace a přebytek běžného rozpočtu. Výdaje jsou především na investice dále např. na nákup obligací nebo na kapitálové dotace jiným rozpočtům.

Tabulka 3: Schéma běžného rozpočtu

Příjmy	Výdaje
Daňové: - svěřené daně - sdílené daně - místní poplatky - správní poplatky	- všeobecné veřejné služby - veřejný pořádek (obecní policie) - vzdělávání - péče o zdraví - bydlení - komunální služby - na podnikání - ostatní běžné výdaje - placené úroky - běžné dotace jiným rozpočtům
Nedaňové: - příjmy z pronájmu majetku - uživatelské poplatky a služby - příjmy od vlastních neziskových organizací - zisk z podnikání - ostatní	
Přijaté transfery: - běžné dotace ze státního rozpočtu - běžné dotace ze státních fondů - běžné dotace od územních rozpočtů	

Zdroj: (Provazníková, 2015, str. 61)

Tabulka 4: Schéma kapitálového rozpočtu

Příjmy	Výdaje
- z prodeje majetku	- na investice
- kapitálové přijaté dotace z rozpočtové soustavy	- kapitálové dotace jiným rozpočtům
- příjmy z půjček apod.	- na nákup obligací, akcií
- přijaté z emise vlastních obligací	- poskytnuté střednědobé a dlouhodobé půjčky
- přebytek běžného rozpočtu	- splátky dříve přijatých půjček
- dary na investice apod.	- krytí deficitu běžného rozpočtu

Zdroj: (Provazníková, 2015, str. 62)

4.4.4 Rozpočtová skladba

Rozpočtová skladba stanovuje, jakým způsobem se třídí veškeré peněžní operace veřejného rozpočtu.

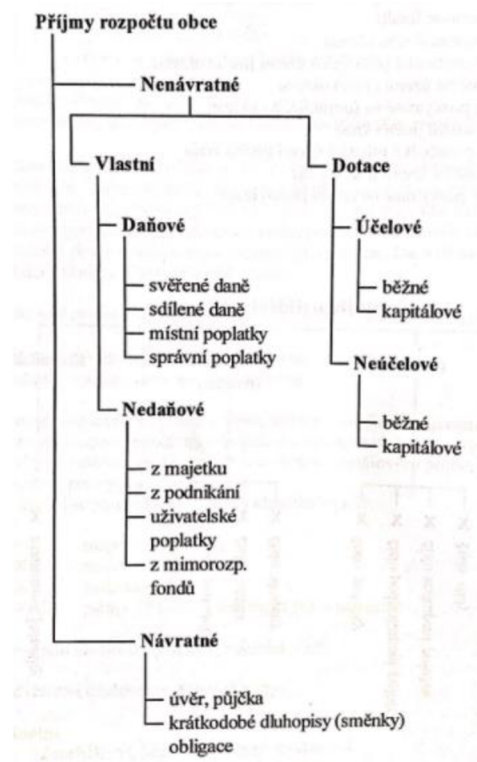
Rozpočtová skladba využívá více druhů třídění, které jsou navzájem odlišné, ale spojují je zásady rozpočtové skladby: musí být jednotné, závazné, srozumitelné a kompatibilní s úrovní EU. Druhy třídění:

- odpovědnostní – nepovinné pro obce a kraje,
- druhové – je základním třídění podle příjmů a výdajů,
- odvětvové – týká se pouze výdajů a řeší účelnost výdajů,
- konsolidační – hlavním prvkem jsou záznamové jednotky (Peková, 2011, str. 410).

4.5 Příjmová stránka rozpočtu

Příjmy územních samosprávných celků lze rozdělit na návratné a nenávratné, přičemž nenávratné příjmy jsou hlavním zdrojem financování a patří mezi ně: daňové příjmy, nedaňové příjmy, transfery a dotace. Návratné příjmy tvoří mnohem menší část a jedná se tedy o úvěry či půjčky (Provazníková, 2015, str. 75).

Obrázek 5: Schéma příjmů rozpočtu obce

Zdroj: (Žehrová, Pfeiferová, 2009, str. 50)

4.5.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy tvoří nejdůležitější skupinu příjmové stránky územního rozpočtu. Zachycují se v běžném rozpočtu a každý rok mají jinou výši. Jejich výše se odvíjí od aktuálního **rozpočtového určení daní**. Jsou to příjmy, které pochází z daní, které mohou být buď svěřené, sdílené nebo daně místní (Peková, 2011, str. 242).

Pravidla o rozpočtovém určení daní upravuje zákon č. 243/2000 Sb. Zákon o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní).

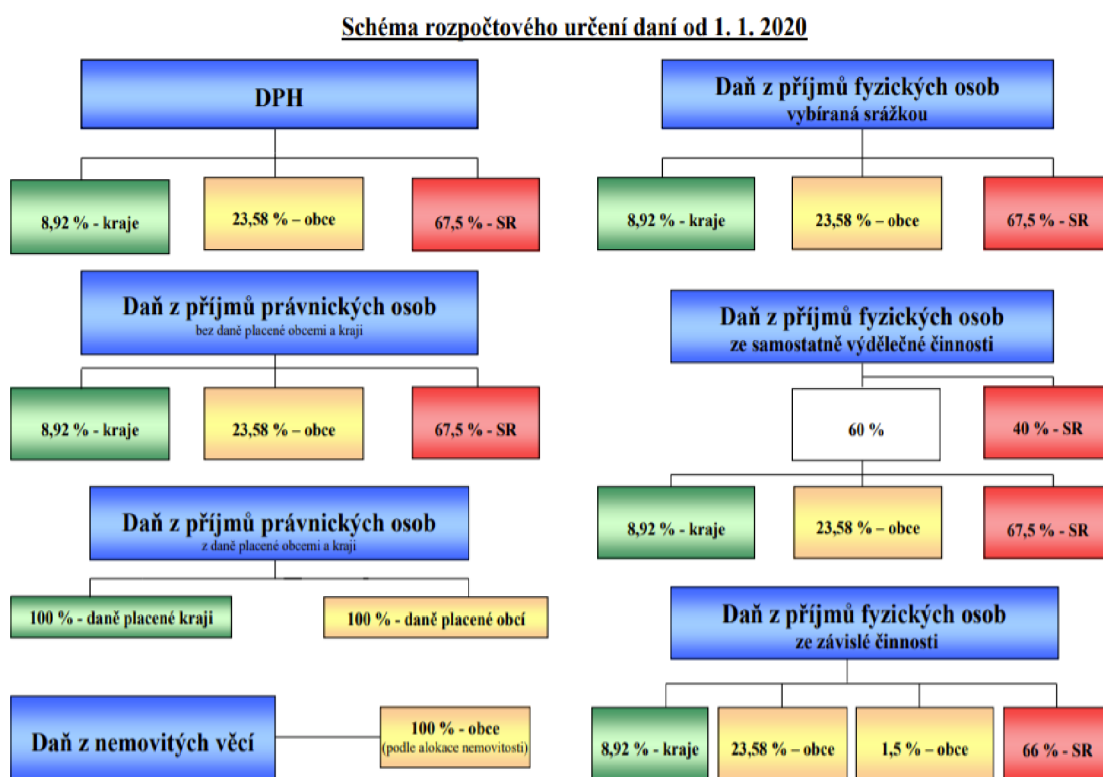
4.5.1.1.1 Daně svěřené

Daně svěřené jsou daně, z kterých výnosy putují přímo do rozpočtu územních samosprávných celků kde se tyto výnosy uskutečnily. Jako příklad této daně je daň z nemovitých věcí, která se řadí do tzv. majetkových daní.

4.5.1.1.2 Daně sdílené

Daně sdílené spočívají v přerozdělení určitého předem stanoveného podílu na vybrané dani státem a jejich přerozdělení je stanoveno Zákonem č.243/2000Sb., o rozpočtovém určení daní. Nejobjemnější ze těchto daní je daň z přidané hodnoty, kterou upravuje Zákon č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty. Dále sem patří daň z příjmů fyzických osob, kterou upravuje Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů a daň z příjmů právnických osob kterou upravuje tentýž Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů (Žehrová, Pfeiferová, 2009, str. 60).

Obrázek 6: Schéma rozpočtového určení daní

Zdroj: Finanční správa

4.5.2 Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy tvoří druhou skupinu vlastních nenávratných příjmů. Tato skupina vykazuje o výrazně nižší část příjmů než příjmy daňové. Nedaňové příjmy jsou charakteristické vysokou mírou ovlivnění jejich výše územními samosprávnými celky. Jedná se konkrétně o příjmy z vlastního podnikání, z pronájmu majetku, uživatelské poplatky, přijaté sankční pokuty a příjmy z mimorozpočtových fondů (Provazníková, 2015, str. 89).

4.5.2.1.1 Příjmy z vlastního podnikání

„Představují tradiční příjem rozpočtů obcí a regionů, v různém časovém období zpravidla různě významný zdroj financování místních a regionálních potřeb. V posledních desetiletích však jejich význam roste.“

Do této skupiny patří zisky z municipálních a regionálních podniků, podíly na zisku podniků s majetkovým vkladem obcí nebo regionů, příjmy z pronájmu majetku, příjmy z obchodování s cennými papíry“ (Provazníková, 2015, str. 89).

Obec se na základě svého uvážení může rozhodnout založit municipální podnik nebo se na něm spoluúčastnit. Vkladem municipality je majetek. Důležitým kritériem pro založení podniku není zisk ale zabezpečení občanů. Tyto podniky, nejsou vytvořeny za účelem zisku, také proto velmi často cena za jejich služby je téměř ve výši nutných nákladů na provoz (Žehrová, Pfeiferová, 2009, str. 75).

Obchodování s cennými papíry se řadí mezi rizikové metody zhodnocení svých volných prostředků a nejsou příliš obvyklým nástrojem k dosahování příjmů municipalit.

Příjmy z prodeje nebo pronájmu majetku jsou velmi často využívaným nástrojem k dosažení příjmů. Nejobvyklejší situací je pronájem obecních bytů a prodej nebo pronájem půdy. Při těchto důležitých rozhodnutích je nutno provést ekonomickou analýzu (Provazníková, 2015, str. 90).

4.5.2.1.2 Uživatelské poplatky

Uživatelské poplatky slouží k financování smíšených veřejných statků. Při zavádění výše poplatku se provádí kalkulace a měření spotřeby konkrétního veřejného statku. Podstatou kalkulace ceny je vytvořit cenu za spotřebu měrné jednoty využívanou občanem. Poplatky bývají placeny paušálně, jelikož není možné vypočítat pro jednotlivého občana jeho konkrétní spotřebu smíšeného statku (Peková, Pilná, Jetmar, 2008, str. 271).

4.5.2.1.3 Přijaté sankční pokuty

§ 147 odst. 3 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích: Obec vybírá a vymáhá pokuty; výnos pokut uložených obcí je příjmem obce, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.

Pokud má obec zřízenou přestupkovou komisi tak může ukládat pokuty v tzv. přestupkovém řízení. Jsou to pokuty za chování, které je v rozporu s obecně závaznými předpisy (Peková, Pilná, Jetmar, 2008, str. 271).

4.5.2.1.4 Příjmy z mimorozpočtových fondů

Pokud si obec tvoří tzv. mimorozpočtové fondy mimo svůj rozpočet tak je může v případě neplánovaných akcí využít. Jedná se tedy o příjmy, které si obec již dříve vytvořila (Žehrová, Pfeiferová, 2009, str. 81).

4.5.3 Dotace a transfery

Peněžní transfery slouží k vyrovnání příjmů a výdajů. Transfery jsou přerozdělovány v rámci jednotlivých úrovní veřejné správy. Pokud by nastala situace, kdy samospráva by byla schopna si pokrýt všechny své výdaje svými příjmy jednalo by se tak o decentralizovaný model fiskálního federalismu. Nebyla by potřeba žádného přerozdělování finančních prostředků napříč úrovněmi veřejné správy. Na druhé straně je centralizovaný model, v kterém nemají samosprávy žádné vlastní příjmy a jsou financovány pouze z dotací. Optimální kombinací je tzv. kombinovaný model v němž mají samosprávy své vlastní příjmy a zároveň přijímají část dotací (Alena Maaytová, František Ochrana, Jan Pavel, kol., 2015, str. 148).

4.5.3.1.1 Účelové dotace

Účelové dotace jsou finančním příspěvkem, který je poskytován za konkrétním účelem. Tyto dotace mají své podmínky, které musí být splněny pro získání dané dotace. Pokud se při financování nevyužije celá částka výše dotace, která byla poskytnuta, musí se neprofinancovaná část peněz vrátit, tento krok probíhá při ročním zúčtování. Může se jednat o dotace např. na údržbu komunikací, na investiční akci města, na výstavbu nových bytových jednotek nebo příspěvek na místní policii (Žehrová, Pfeiferová, 2009, s.83).

4.5.3.1.2 Neúčelové dotace

Neúčelové dotace jsou peněžní prostředky, které územní samospráva obdrží a nejsou poskytnuty na jeden konkrétní účel, lze je využít na jakékoliv plnění dle rozhodnutí vybraných orgánů. Jejich výše se může postupně čerpat na různé projekty a veřejné statky. Pokud se celá výše dotace neprofinancuje tak se nevyužitá část peněz nevrací. Tyto dotace zvyšují soběstačnost územních samospráv i jejich následnou zodpovědnost za správné využití dotací (Žehrová, Pfeiferová, 2009, s.17).

4.5.4 Návratné příjmy

Územní samosprávy mohou využít návratné zdroje příjmů, kterými jsou půjčky, úvěry a krátkodobé dluhopisy (směnky), nebo obligace. Obce mají možnost půjčit si buď volně na finančním trhu dle svého uvážení od jakéhokoliv subjektu a jakoukoliv částku, nebo od vyšších úrovní vládních celků. Pokud územní samospráva žádá o půjčku či úvěr, měla by brát na vědomí výši úrokových sazeb, podmínky půjčky, a dobu splatnosti úvěru.

- krátkodobé úvěry – používají se k financování tzv. překlenovacího období
- střednědobé a dlouhodobé úvěry – slouží k financování kapitálových výdajů

Pravidlo financování územních samospráv tvrdí, že by z cizích zdrojů měly být financovány pouze kapitálové výdaje (Provazníková, 2015, str. 94).

4.6 Výdajová stránka rozpočtu

„Územní samospráva se významně podílí na zabezpečování a financování veřejných statků pro obyvatelstvo. Je to důsledek i decentralizace některých netržních činností státu, decentralizace veřejné správy a posilování role územní samosprávy. Rozhodující část výdajů rozpočtů územní samosprávy jsou proto alokační výdaje na zabezpečení veřejných statků a část z nich má povahu mandatorních výdajů“ (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, str. 276).

Výdaje lze dělit podle:

- ekonomického hlediska na běžné a kapitálové,
- rozpočtové klasifikace na organizační, odvětvové a druhové,
- infrastruktury na ekonomické a sociální,
- funkcí veřejných financí na alokační, redistribuční a stabilizační,
- hlediska rozpočtového plánování na plánované a neplánované (Peková, 1995, str. 216).

4.6.1 Běžné výdaje

Běžné výdaje jsou výdaje, které financují provoz územní samosprávy. Může se jednat např. o mzdové výdaje, provoz obecního úřadu nebo platba vody a energií (Žehrová, Pfeiferová, 2009, s.17).

4.6.2 Kapitálové výdaje

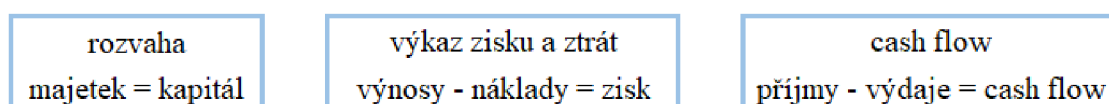
„Kapitálové výdaje slouží zejména na financování dlouhodobých, zejména investičních potřeb, přesahující období jednoho rozpočtového roku. Vycházejí z rozložení a postupu realizace jednotlivých projektů až do doby jejich dokončení, souvisí tedy i se splácením půjček na financování investic.“

Financovaný projekt by se měl skládat z kapitálových nákladů a všech nákladů spojených s projektem, jako je nákup pozemku, odhadované provozní náklady, odhadovanou úroveň poptávky atd. (Provazníková, 2015, str. 194).

4.7 Účetní výkazy

Účetní výkazy poskytují informace a přehled o stavu hospodaření daného subjektu. Lze je rozdělit na finanční účetní výkazy a vnitropodnikové účetní výkazy. Finanční účetní výkazy jsou veřejně dostupné dokumenty, které musí subjekt zveřejňovat a obsahují všechny základní informace. Vnitropodnikové účetní výkazy nevycházejí z žádné závazné úpravy a slouží hlavně pro interní účely subjektu. Nemusí se nikde zveřejňovat. Základními účetními výkazy jsou rozvaha, výkaz zisku a ztrát a přehled o finančních tocích (cash flow) (Růčková, 2015, str. 21).

Obrázek 7: Charakteristika účetních výkazů

Zdroj: (Knápková a spol., 2017, str. 52), vlastní zpracování

„Zákon č. 563/1991 Sb. Zákon o účetnictví: (1) Tento zákon zapracovává příslušný předpis Evropské unie, zároveň navazuje na přímo použitelný předpis Evropské unie a upravuje rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost, rozsah a způsob zveřejňování informací z účetnictví a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu.“ Zákon také definuje, kdo se stává účetní jednotkou a podmínky zjišťování účetních výkazů pro potřeby státu.

4.7.1 Rozvaha

Rozvaha je základním dokumentem účetní jednotky. Sestavuje se k poslednímu dni každého roku a zachycuje stav majetku a zdroje financování majetku. Se dělí na dvě skupiny a těmi jsou **aktiva** a **pasiva**. Aktiva zachycují pohledávky, dlouhodobý majetek, oběžná aktiva a časové rozlišení, jedná se tedy o strukturu majetku. Pasiva obsahují zdroje financování majetku a jimiž jsou vlastní kapitál, cizí zdroje a časové rozlišení a jedná se o finanční strukturu (Knápková a spol., 2017, str. 24).

4.7.2 Výkaz zisku a ztrát

Výkaz zisků a ztrát je dokument, který zachycuje náklady a výnosy za určité období. Na konci zvoleného období se získá výsledek hospodaření. Ten se získá, odečtením nákladů od výnosů. Výsledek hospodaření může vyjít kladný (pokud náklady jsou nižší než výnosy) a záporný (pokud náklady jsou vyšší než výnosy). Výkaz zisků a ztrát je důležitý dokument pro zhodnocení ziskovosti účetní jednotky (Růčková, 2015, str. 31).

4.7.3 Přehled o finančních tocích

Přehled o finančních tocích neboli cash flow je výkaz, který udává skutečné informace o příjmech a výdajích. Je to doplňující dokument k rozvaze a výkazu zisků a ztrát. Výkaz cash flow je využíván hlavně k posouzení platební schopnosti účetní jednotky (Šteker, Otrusínová, 2013, str. 243).

Výkaz cash flow udává přehled o příjmech a výdajích. Výdaji se rozumí peněžní prostředky a peněžní ekvivalenty. Peněžní prostředky jsou všechny peníze, které má ÚJ v daný okamžik k dispozici, tím je myšleno např. peníze v hotovosti, peníze na účtu, ceniny atd. Peněžní ekvivalenty představují majetek, který je možný v krátkém čase přeměnit na peněžní prostředky (Růčková, 2015, str. 31).

4.7.4 Účetní uzávěrka

Účetní uzávěrka znamená souhrn několika činností na jejichž konci následuje uzavření účetního období. Kroky, které vedou k účetní uzávěrce jsou: „*zaičtování uzávěrkových*

operací, provedení inventarizace majetku a závazků, daňová analýza a výpočet daně z příjmů, uzavření účetních knih“ (Šteker, Otrusínová, 2013, str. 227).

4.8 Finanční analýza

Finanční analýza je podklad pro správné řízení a fungování jak podniků, tak obcí. Díky finanční analýze lze zhodnotit vývoj minulých let v oblasti finančního řízení a získat informace o slabých nebo silných místech v hospodaření obce. Jako podklady pro finanční analýzu obce slouží účetní výkazy (Knápková a spol., 2017, str. 17).

4.8.1 Metody finanční analýzy

Metod finančních analýz je mnoho, pro výběr správné metody je důležité dbát na tři hlavní pravidla:

- Účelnost – zvolená metoda finanční analýzy musí odpovídat stanovenému cíli. Pokud zadavatel finanční analýzy, potřebuje podrobné informace, které jsou z hlediska provedení analýzy náročnější, je potřeba zvolit vhodnou metodu, a naopak pokud zadavatel vyžaduje pouze jednoduché odpovědi na otázky, lze zvolit jednodušší metodu analýzy.
- Nákladnost – metoda finanční analýzy by měla mít přiměřeně vysoké přínosy jako jsou její náklady.
- Spolehlivost – podkladová data pro finanční analýzu by měla být správná a bezchybná, jen takto lze dosáhnout spolehlivých výsledků (Růčková, 2015, str. 40).

Analýza stavových neboli absolutních ukazatelů, čerpá informace přímo z účetních výkazů a zkoumá majetkovou a finanční strukturu. Z těchto ukazatelů vychází horizontální analýza, která zkoumá vývoj trendů v čase a vertikální analýza, která sleduje položky rozvahy.

Analýza tokových ukazatelů, sleduje náklady a výnosy, zisk a přehled o finančních tocích. Zde je opět nejvýhodnější využití horizontální a vertikální analýzy.

Analýza poměrových ukazatelů, zkoumá především ukazatel rentability, likvidity, zadluženosti (Knápková a spol., 2017, str. 65).

4.8.2 Ukazatele finanční analýzy

Finanční analýza využívá ke svému hodnocení několik ukazatelů, dělí se do tří skupin na absolutní ukazatele, rozdílové ukazatele a poměrové ukazatele.

4.8.2.1.1 Absolutní ukazatele

Absolutní ukazatele využívají data, které obsahují účetní výkazy a lze je dělit na **stavové** a **tokové ukazatele**. Stavové ukazatele čerpají informace z rozvahy, které se stahují vždy ke konkrétnímu okamžiku. Pokud se zkoumají data za daný časový interval využívá se výkaz zisků a ztrát a ukazatelé které toto hodnotí se nazývají tokové. Tyto ukazatelé se využívají především k horizontální a vertikální analýze.

- Horizontální analýza – zjišťuje změny položek v po sobě jdoucí časové řadě, může být vyjádřeno absolutně nebo v procentech.
- Vertikální analýza – neboli procentní rozbor, vyjadřuje změny konkrétních položek účetních výkazů k podílů jedné souhrnné položce, která tvoří 100 %. Jako základna je u rozvahy většinou vybrána výše aktiv, (která se rovná výši pasiv), a u rozboru výkazu zisků a ztrát je zvolena velikost celkových nákladů nebo výnosů (Knápková a spol., 2017, str. 71).

4.8.2.1.2 Poměrové ukazatelé

Jedná se o nejpoužívanější ukazatelé pro vyhodnocení stavu hospodaření podniků/obcí. Využívají informace z účetních výkazů, které jsou veřejně dostupné což umožňuje přístup i externím analytikům. Poměrové ukazatele je možné rozčlenit do tří skupin na základě účetních výkazů z kterých jsou informace čerpány. **Ukazatelé struktury majetku a kapitálu** – čerpají data z rozvahy a vztahují se zejména k ukazatelům likvidity. **Ukazatelé tvorby výsledku hospodaření** – analyzují skladbu nákladů a vycházejí z výkazu zisků a ztrát. **Ukazatelé na bázi finančních toků** – analyzují cash flow a jsou významným ukazatelem pro úvěrovou způsobilost (Růčková, 2015, str. 53).

- **Ukazatele likvidity** – „likvidita vyjadřuje schopnost podniku hradit své krátkodobé závazky. Ukazatele likvidity v podstatě poměří to, čím je možno platit (čítatel), s tím, co je nutno zaplatit (jmenovatel). Podle toho, jakou míru jistoty požadujeme od tohoto měření, dosazujeme do čitatele majetkové složky s různou dobou likvidnosti, tj. přeměnitelnosti na peníze“ (Knápková a spol., 2017, str. 93).
- **Ukazatele rentability** – rentabilita vyjadřuje schopnost dosažení zisku z investovaného kapitálu. Data se získávají primárně z rozvahy a výkazu zisků a ztrát. Ukazatel rentability je klíčovým ukazatelem pro akcionáře a investory. Rentabilita je vyjadřována jako poměr zisku k sumě vloženého kapitálu.
- **Ukazatele zadluženosti** – zadluženost vyjadřuje míru využití cizích zdrojů pro financování vlastních aktiv. Informace o zadluženosti jsou čerpány z rozvahy. Cílem podniku/obce není využití cizích zdrojů na co nejnížší úrovni ale získání vhodného poměru mezi využíváním cizího kapitálu a vlastních zdrojů (Růčková, 2015, str. 64).

5 Praktická část

5.1 Město Lanškroun

Město Lanškroun leží v okrese Ústí nad Orlicí v Pardubickém kraji. Lanškroun je správním centrem regionu Lanškrounsko který zahrnuje 22 obcí: Albrechtice, Anenská studánka, Cotkytle, Čenkovice, Damníkov, Dolní Čermná, Horní Čermná, Horní Heřmanice, Horní Třešňovec, Krasíkov, Lanškroun, Lubník, Luková, Ostrov, Petrovice, Rudoltice, Sázava, Strážná, Tatenice, Trpík, Výprachtice, Žichlínek. Celková rozloha Lanškrounska činí 27 523 hektarů.

Tabulka 5: Obce Lanškrounska

Obec	Výměra v ha	Počet obyvatel
Albrechtice	1007	452
Anenská Studánka	791	168
Cotkytle	1864	396
Čenkovice	598	190
Damníkov	1272	694
Dolní Čermná	1503	1334
Horní Čermná	1767	1010
Horní Heřmanice	1573	462
Horní Třešňovec	980	639
Krasíkov	510	306
Lanškroun	2066	9800
Lubník	509	370
Luková	1459	758
Ostrov	1849	691
Petrovice	263	261
Rudoltice	1593	1947
Sázava	568	565
Strážná	1063	105
Tatenice	2682	870
Trpík	359	89
Výprachtice	2171	959
Žichlínek	1076	1019

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

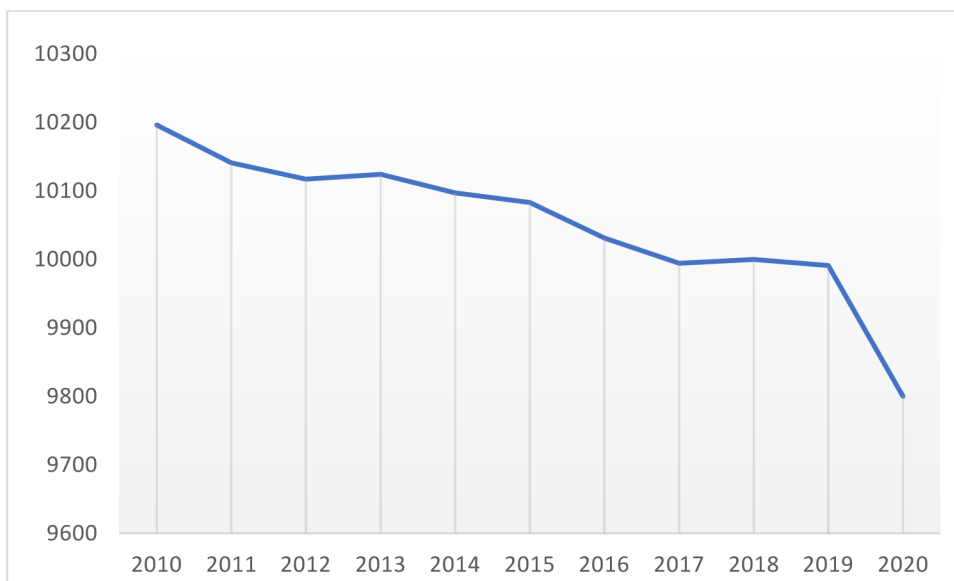
5.1.1 Historie města

Počátky města Lanškroun sahají do 2. poloviny 13. století, kdy se ještě nazývalo Landeskrone. Mezi jeho nejvýznamnější kolonizátory této doby patřili Heřman z Ostěchu a Přemysl Otakar II. První písemná zmínka o Lanškrouně se dochovala z roku 1285, kdy Václav II předal město Záviši z Falkenštejna. Po skončení Husitských válek v 15. století získali Lanškroun Kostkové z Postupic. Za této vlády a také za vlády Pernštejnů se městu velmi dařilo. Město získalo několik privilegií jako například možnost pořádat trhy na den sv. Urbana a den sv. Matouše nebo vybírat mýtné. Za dob 30leté války bylo město značně poničeno vojsky z řad švédských a císařských. Od roku 1683 se začala psát městská kniha německy. Jedním z nejvýznamnějších rodáků z Lanškrouna byl lékař, fyzik, matematik, astronom a rektor Karlovy Univerzity Jan Marek Marci, po kterém se jmenuje hlavní náměstí Lanškrouna. V 18. a 19. století se Lanškrounu vedlo dobře a jako město se rozvíjel, byla dokončena stavba knížecího pivovaru a stavěla se železniční přípojka která se napojuje na hlavní železniční uzel (Praha – Česká Třebová – Přerov). Po vzniku ČSR v roce 1918 odmítlo město Lanškroun uznat nový stát a vznikla německá národní rada. Tomu udělalo přítrž vojsko z Vysokého Mýta, které donutilo Lanškroun uznat svrchovanost ČSR. Důležité je říci, že v této době žilo v Lanškrouně převážně německé obyvatelstvo. Po podepsání Mnichovské dohody v roce 1938 se Lanškroun připojil k Německu. Až po skončení 2. sv. války a odsunu Němců se stal Lanškroun českým městem.

5.1.2 Demografické údaje

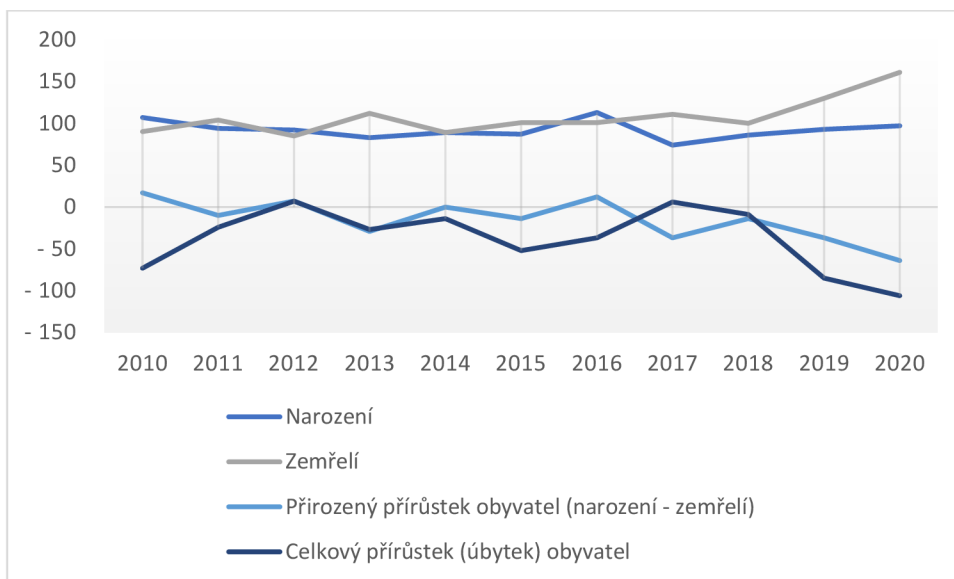
V Grafu č. 1 je znázorněn vývoj počtu obyvatel od roku 2010–2020, lze pozorovat klesající tendenci již od roku 2010 kdy byl počet obyvatel za sledovaných 10 let nejvyšší a činil 10196. V posledním sledovaném roce 2020 se snížil počet obyvatel až na 9800. Za tímto trendem může stát přirozený úbytek obyvatel který je znázorněn v Grafu č. 2. Ve všech sledovaných letech je zaznamenán přirozený úbytek obyvatel až na roky 2012, 2016 a 2016. V Grafu č. 2 je také znázorněna křivka která značí celkový přírůstek nebo úbytek a zahrnuje jak přirozený přírůstek či úbytek tak také saldo přistěhovaných a odstěhovaných. Celkový úbytek obyvatel je možné pozorovat ve všech letech kromě roku 2012 a 2017.

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel města Lanškroun 2010-2020

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

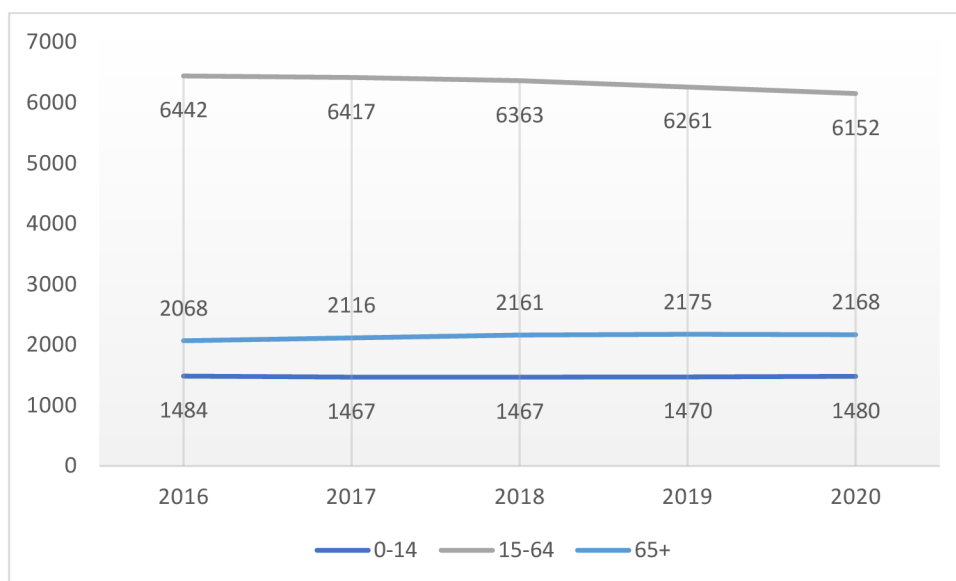
Graf 2: Přirozený přírůstek obyvatel města Lanškroun

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V grafu č. 3 je zobrazena věková struktura obyvatelstva, kde kategorie 0-14 let nezaznamenává téměř žádné výkyvy a dá se tedy říct, že se stabilně vyvíjí. Věková kategorie 15-64 let je nejobsáhlejší a zaznamenává mírný pokles a nejstarší věková kategorie 65+ let zaznamenává naopak postupný růst, který souvisí se stárnutím obyvatelstva nejen ve městě Lanškroun ale v celé České republice.

Graf 3: Věková struktura obyvatel města Lanškroun

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

5.1.3 Občanská vybavenost

Ve městě Lanškroun se nachází 5 mateřských škol, 4 základní školy, Gymnázium Lanškroun, Střední odborná škola, Střední odborné učiliště a Střední odborná škola zemědělská a veterinární. Dále také Česká pošta, městská policie, stavební úřad, úřad práce a městský úřad, který stojí v samém středu náměstí Jana Marka Marků. Na náměstí jsou i pobočky komerčních bank a obchody s různým sortimentem zboží od drogerie, přes potraviny až po oblečení. V Lanškrouně je hned několik velkých supermarketů a bylo zde také vybudováno nové nákupní centrum, kde lze najít obchody za kterými se dříve muselo jezdit do větších měst. Nejbližší takové město bylo Ústí nad Orlicí nebo Česká Třebová.

Možnost sportovní vyžití je v Lanškrouně na velmi dobré úrovni. V roce 2012 byl vybudován lehkootletický stadion, který nese název po Lanškrounském rodákovi Romanu Šebrlem. V bezprostřední blízkosti stojí i zimní sportovní hala, kde má své zázemí hokejový klub TJ Orli Lanškroun. V zimních měsících stadion nabízí lední bruslení pro veřejnost. Ve městě jsou i volejbalové nebo tenisové kurty a fotbalové hřiště.

V létě je pouze jediná možnost kde se dá v Lanškrouně koupat, a to v Lanškrounském rybníku. Bohužel kvalita vody a zájem o toto koupání výrazně klesá a jezdí se do nejbližších měst na veřejná koupaliště.

Kultura je ve městě Lanškroun na dobré úrovni. V roce 2019 byla dokončena přestavba kulturního domu která byla jednou z nejvyšších investic za poslední roky v Lanškrouně. Na náměstí v Lanškrouně se nachází městské muzeum a knihovna. V letních měsících se promítá letní kino v zámeckých zahradách a je tu i možnost jít do klasického sálového kina.

Sociální služby jsou zde také zastoupeny v dostatečném množství. Ve městě je výborně fungující Domov pro seniory a také nejrůznější pečovatelské služby a je zřízena i senior doprava.

Nejfrekventovanějšími místy v Lanškrouně, kde lidé tráví volný čas, jsou Lanškrounské rybníky a přírodní park, který se rozkládá na ploše celé rybníční soustavy a dále také náměstí, které je lemováno kavárnami a bary.

5.1.4 Komunální volby

Starostou města Lanškroun je od roku 2014 Mgr. Radim Vetchý, jenž kandidoval v obou volebních obdobích za stranu Lanškrounské fórum. Ve sledovaném období 2016-2020 proběhly jedny volby do zastupitelstva obcí, a to v roce 2018 s volební účastí 50,52 %, což je mírně nad celostátním průměrem 47,34 %. Ve volbách zvítězila s 35,40 % strana Lanškrounské fórum. Tato strana vznikla v roce 2013 iniciativou dvou studentů, kteří ji založili skrze síť Facebook. Ve volbách se rozhodovalo o 21 zastupitelích města a z toho se dostaly do zastupitelstva strany: Lanškrounské fórum (9 mandátů), Občanská demokratická strana (3 mandáty), Demokratická strana (3 mandáty), Společně pro Lanškroun (2 mandáty), ANO 2011 (2 mandáty), Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová (1 mandát) a Česká strana sociálně demokratická (1 mandát).

5.2 Analýza hospodaření města Lanškroun

5.2.1 Bilance příjmů a výdajů rozpočtu

Rozpočet města prochází několika fázemi v průběhu roku. První fází je schválení rozpočtu na konci roku na následující účetní rok. Během roku mohou nastat neočekávané příjmy či výdaje, a tak se může rozpočet pozměňovat a schvalovat i v průběhu roku. Na konci roku se pak ukáže skutečné plnění rozpočtu, s kterým město hospodařilo.

Tabulka 6: *Bilance schválených rozpočtů města Lanškroun v tis. Kč*

	2016	2017	2018	2019	2020
Schválené příjmy	163 805,20	186 764,70	220 620,51	297 784,09	315 149,87
Schválené výdaje	198 594,79	203 539,36	335 626,46	333 051,09	278 657,61
Saldo příjmů a výdajů	-34 789,59	-16 774,66	-115 005,95	-35 267,00	36 492,26

Zdroj: Závěrečné účty města Lanškroun, vlastní zpracování

Tabulka č. 6 zaznamenává schválené příjmy a výdaje rozpočtů v jednotlivých letech. Město schválilo v každém roce, kromě roku 2020, schodkový rozpočet a počítá tak s vyššími výdaji než příjmy. Nejvyšší schválený schodek je v roce 2018, kdy se dokonce počítá se saldem -115 mil. Kč.

Tabulka 7: *Bilance upravených rozpočtů města Lanškroun v tis. Kč*

	2016	2017	2018	2019	2020
Příjmy po úpravě	197 409,99	219 797,08	253 957,13	254 898,39	314 283,17
Výdaje po úpravě	217 889,95	251 683,05	387 257,03	344 276,51	326 956,20
Saldo příjmů a výdajů	-20 479,96	-31 885,97	-133 299,90	-89 378,13	-12 673,03

Zdroj: Závěrečné účty města Lanškroun, vlastní zpracování

Rozpočet města Lanškroun se během každého roku mnohokrát pozměňoval, nejvíce pozměňovacích opatření bylo schváleno v roce 2017, konkrétně 163.

V Tabulce č. 8 jsou zaneseny skutečné hodnoty příjmů a výdajů v jednotlivých letech.

Tabulka 8: *Bilance skutečného plnění rozpočtů města Lanškroun v tis. Kč*

	2016	2017	2018	2019	2020
Skutečné příjmy	215 368,83	227 546,23	260 430,54	268 582,13	322 235,63
Skutečné výdaje	197 691,41	223 331,85	337 580,04	324 535,26	290 960,35
Saldo příjmů a výdajů	17 677,42	4 214,38	-77 149,51	-55 953,12	31 275,28

Zdroj: Závěrečné účty města Lanškroun, vlastní zpracování

V roce 2016 z původně schodkového rozpočtu vzniknul přebytek, a to ve výši 17,68 mil. Kč. Může za to hlavně navýšení plánovaných příjmů na hodnotu 109,1 % oproti poupravené hodnotě plánovaných celkových příjmů. Daňové příjmy dosáhly 107,39 % oproti hodnotě poupravených daňových příjmů. Dále také nečekané navýšení kapitálových příjmů, a to konkrétně z předčasného prodeje pozemků, kdy se hodnota kapitálových příjmů zvýšila o 200,93 %. Za snížením výdajů na 90,7 % oproti poupravené sumě plánovaných celkových výdajů stojí primárně oddělení číslo 7 – právní a přestupků, kdy se z rezervovaných 6 mil. Kč na soudní spory a náklady s tím spojené využilo pouze 480 540 Kč. Za dalšími úspory stojí oddělení investic, které z původně plánovaných 63,37 mil. Kč využilo 53,34 mil. Kč.

Rok 2017 byl rozpočet taktéž plánován jako schodkový, ale skončil jako přebytkový a to o 4,21 mil. Kč. Celkové příjmy se zvýšily na 103,5 % oproti hodnotě poupravených celkových příjmů. Daňové příjmy překročily plánované daňové příjmy na hodnotu 105,8 %. Nedaňové příjmy se zvýšily o 12,3 % což činí zhruba 2,3 mil. Kč oproti původní sumě. Výdaje se snížily o 11,3 % a stojí za tím nevyčerpání původně rezervovaných peněz např. na oddělení investic kdy bylo z plánovaných upravených 75,13 mil. Kč vyčerpáno pouze 64,37 mil. Kč. Některé investice byly posunuty do roku 2018. Také finanční oddělení vyčerpalo pouze 62,11 % z plánovaného rozpočtu a snížilo tím výdaje o 5,58 mil Kč.

Schválený schodkový rozpočet v roce 2018 a následně i poupravený, a stále schodkový, tak i skutečně zůstal. Z původně plánovaného a poupraveného celkového salda příjmů a výdajů v sumě -133,3 mil. Kč došlo ke snížení deficitu o 56,15 mil. Kč. Příjmová stránka rozpočtu se zvýšila pouze o 2,5 % oproti upravenému rozpočtu. Zvýšení 2,5 % se rovná 6,48 mil. Kč, což skoro celou částku pokrylo zvýšení daňových příjmů. Výdaje města Lanškroun se snížily na 87,2 % oproti hodnotě z upraveného rozpočtu. Jednoznačně nejvyšší snížení výdajů zaznamenává odbor investiční, a to konkrétně oddělení investic. Z upravovaných výdajů na investice 230,03 mil. Kč bylo vyčerpáno pouze 186,85 mil. Kč, a to z důvodu přesunu investic do následujícího roku.

V roce 2019 město hospodařilo opět se schodkovým rozpočtem a snížilo svůj schodek z původně plánovaných 89,38 mil. Kč na následně upravených 55,95 mil. Kč. Celkové příjmy se v tomto roce zvýšily oproti plánované částce, a to na hodnotu 105,4 %. Daňové příjmy se zvýšily o 10,6 mil. Kč a kapitálové příjmy se také zvýšily, a to o 3,69 mil. Kč. Výdaje se snížily o 5,7 % na částku 324,53 mil. Kč, na čemž se opět podílí nejvíce oddělení investiční a oddělení majetku kde se výdaje snížily o 13,7 mil. Kč. Dále také ušetřilo oddělení právní a přestupků, které si vyhradilo do rozpočtu případnou rezervu pro neúspěšné řešení soudního sporu.

V roce 2020 bylo po úpravě naplánováno celkové saldo schodkového rozpočtu 12,67 mil. Kč. Skutečný rozpočet byl ale přebytkový a přebytek činil 31,28 mil. Kč. Celkové příjmy se zvýšily o 7,96 mil. Kč, přičemž daňové příjmy se zvýšily o 5,4 %. Výdaje se snížily o 36 mil. Kč, za jejich snížení stojí z největší části opět oddělení investiční a oddělení majetku.

5.2.2 Příjmy rozpočtu

Příjmovou stránku rozpočtu lze rozdělit do jednotlivých tříd dle rozpočtové skladby. Třídy jsou rozděleny na daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery. V tabulce níže jsou příjmy za jednotlivé roky rozděleny do zmíněných tříd.

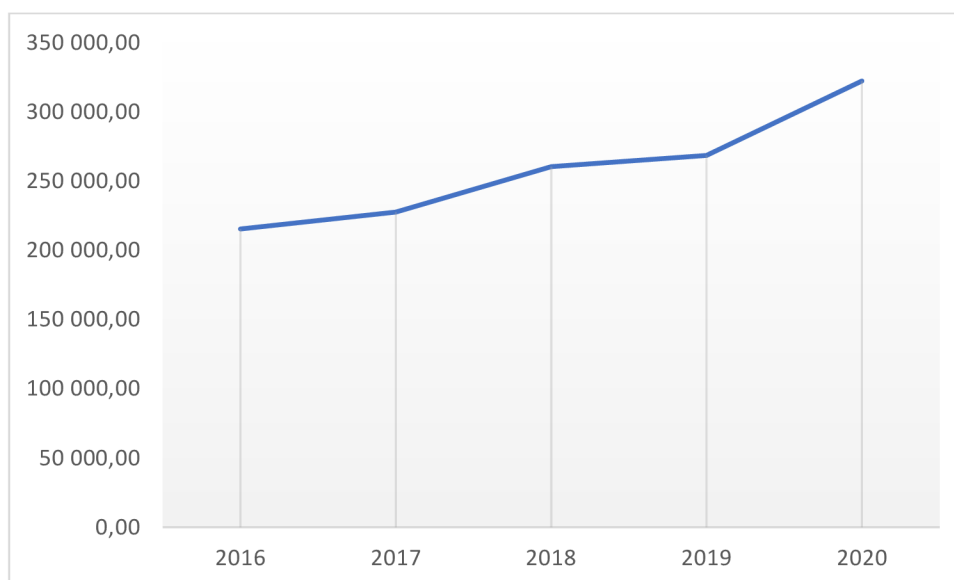
Tabulka 9: Rozdělení příjmů rozpočtu města Lanškroun v tis. Kč

	2016	2017	2018	2019	2020
Daňové příjmy	140 467,51	149 616,80	170 721,05	177 141,22	166 993,49
Nedaňové příjmy	20 174,31	20 538,79	20 094,36	21 743,58	19 027,06
Kapitálové příjmy	15 069,91	14 535,06	5 000,00	10 360,42	17 145,25
Přijaté transfery	39 657,10	42 855,58	64 615,13	59 336,92	119 069,83
Celkové příjmy	215 368,83	227 546,23	260 430,54	268 582,14	322 235,63

Zdroj: Závěrečné účty města Lanškroun, vlastní zpracování

Z Grafu č. 4 lze vidět, že celkové příjmy města Lanškroun mají vzestupnou tendenci. Nejvyšší nárůst celkových příjmů je zaznamenán v roce 2020 kdy město na příjmech inkasovalo o 53,65 mil. Kč více než předchozí rok. Zajímavé je, že v roce 2020 jako v jediném roce mírně klesly daňové příjmy, konkrétně DPPO a DPFO. Za nárůstem příjmů ale stojí přijaté transfery, které se dvakrát zvýšily oproti předchozímu roku. Celkové příjmy mají rostoucí tendenci a žádné odchylky v pozorovaném období nejsou.

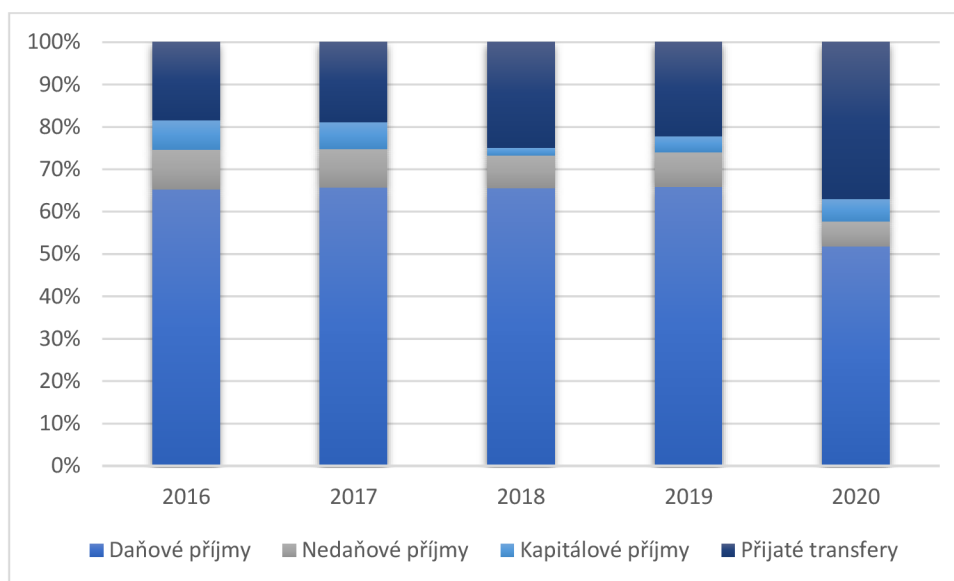
Graf 4: Vývoj celkových příjmů města Lanškroun v tis. Kč

Zdroj: Závěrečné účty města Lanškroun, vlastní zpracování

Následující graf zachycuje, jak se příjmy konkrétních tříd, podílejí na celkových příjmech města.

Graf 5: Struktura příjmů města Lanškroun

Zdroj: Závěrečné účty města Lanškroun, vlastní zpracování

Z Grafu č. 5 je na první pohled patrné, že se na celkových příjmech nejvíce podílí daňové příjmy. V každém roce přesahují hranici 50 %. V roce 2020 dosahují nejmenší hodnoty 51,8 % a naopak v roce 2019 nejvyšší hodnoty, a to 66 %. Nedaňové příjmy se pohybují svým podílem na celkových příjmech mezi 5,9 % v roce 2020 a 9,4 % v roce 2016. Kapitálové příjmy se podílejí na celkových příjmech v rozmezí od 1,9 % v roce 2018 až po 7 % v roce 2016. Přijaté transfery se značně zvýšily v roce 2020, kdy se jejich hodnota podílela na celkových příjmech z 37 %.

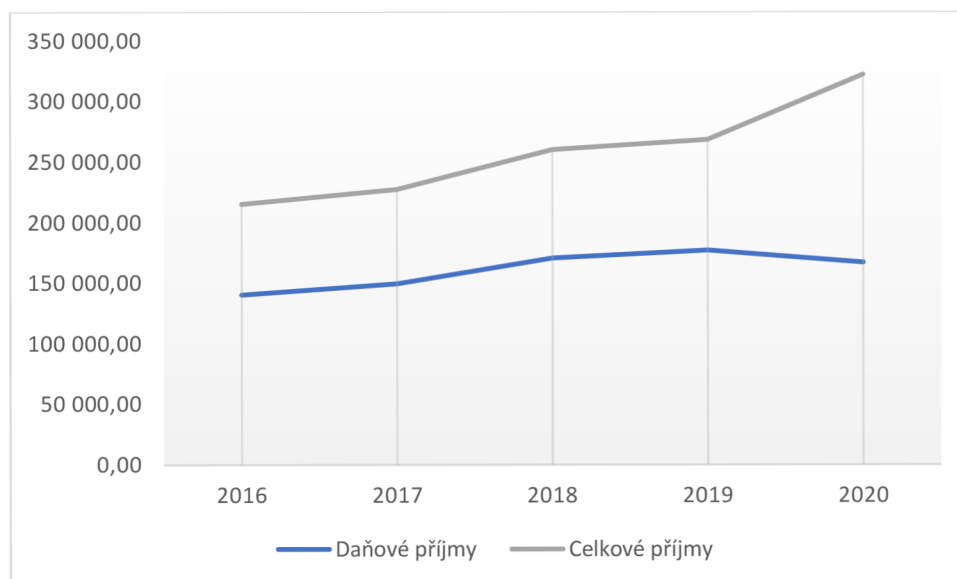
5.2.2.1.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy tvoří nejobjemnější skupinu příjmů, mezi které se řadí: daň z přidané hodnoty, daň z příjmů právnických osob, daň z příjmů fyzických osob, majetková daň, místní, správní a ostatní poplatky. Výše daňových příjmů je především ovlivněna výší sdílených daní, která se odvíjí od celkové ekonomické kondice státu.

Z Grafu č. 6 lze vidět, že daňové příjmy mají v letech 2016-2017 mírně rostoucí tendenci. Průměrná výše je daňových příjmů je 160,99 mil. Kč. V roce 2020, je zaznamenán mírný pokles přesněji o 10,15 mil. Kč oproti roku minulému, tento pokles byl ovlivněn menším výběrem některých složek daní, jako je vidět v Grafu č. 7. Jedná se především o DPPO, které kleslo nejvíce a to o 4,31 mil. Kč. DPFO inkasovala o 3,4 mil. Kč méně a výše vybraného DPH se snížila o 1,4 mil. Kč.

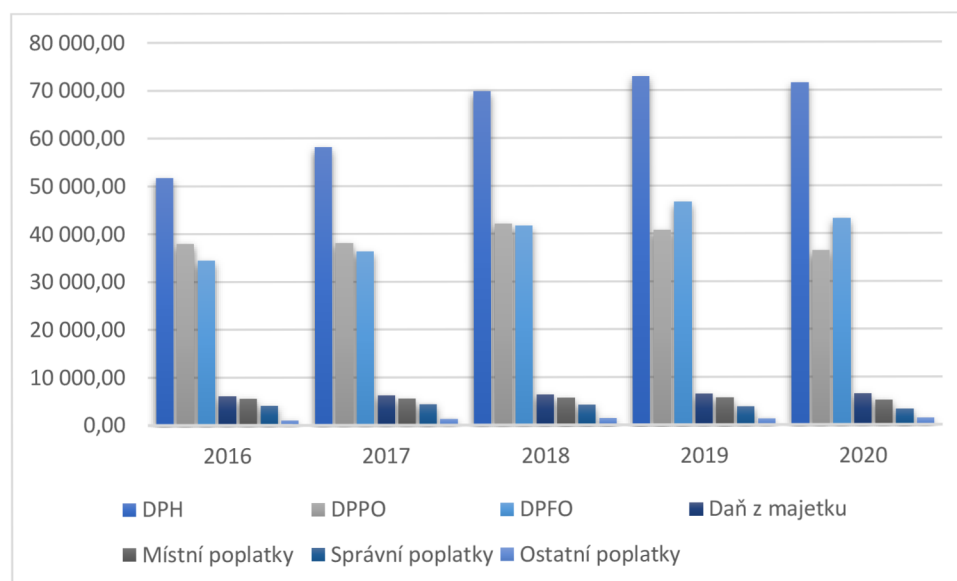
Místní a správní poplatky zaznamenaly dohromady pokles o 1,1 mil. Kč. Výběr daní byl v roce 2020 ovlivněn epidemií koronaviru SARS-CoV-2.

Graf 6: Vývoj daňových příjmů města Lanškroun v tis. Kč

Zdroj: Závěrečné účty města Lanškroun, vlastní zpracování

Graf 7: Vývoj konkrétních daní ve městě Lanškroun v tis. Kč

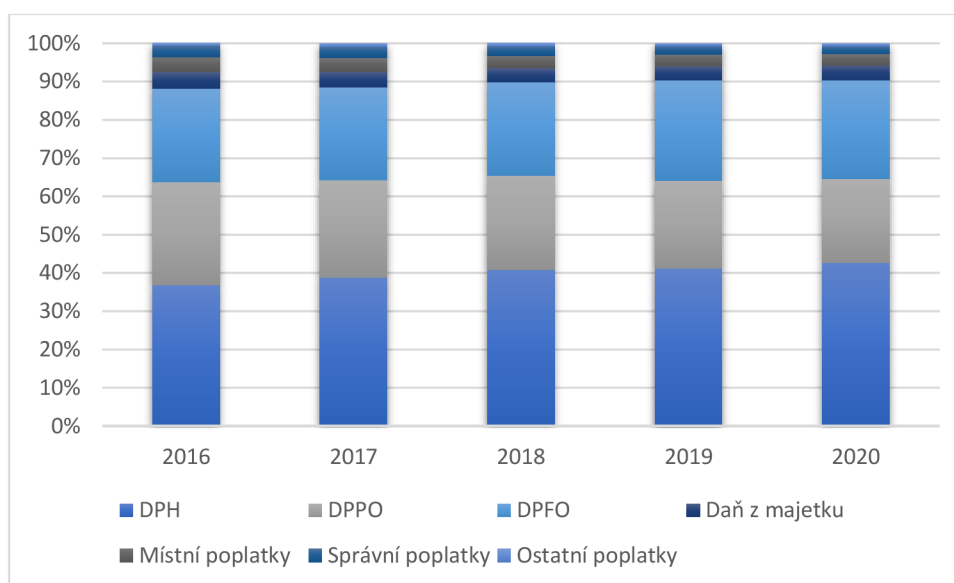

Zdroj: Závěrečné účty města Lanškroun, vlastní zpracování

Graf č. 7 znázorňuje strukturu a podíl jednotlivých skupin příjmů na celkové výši daňových příjmů. Ve sledovaném období lze zpozorovat, že procentuální podíl konkrétních daní se příliš nemění.

Daň z přidané hodnoty se pohybuje od 37-43 %, daň z příjmů právnických osob je v zhruba 22-27% zastoupení a daň z příjmů fyzických osob je mezi 24-26 %. Daň z majetku činí 4% podíl. Největší část místních poplatků tvoří poplatek za odpadové hospodářství města, dále poplatky za využívání veřejného prostranství, poplatek za psa a ubytovací poplatek. Dohromady tyto poplatky utvářejí 3 až 4 %. Správní a ostatní poplatky představují dohromady zhruba 4 %.

Graf 8: Struktura daňových příjmů ve městě Lanškroun

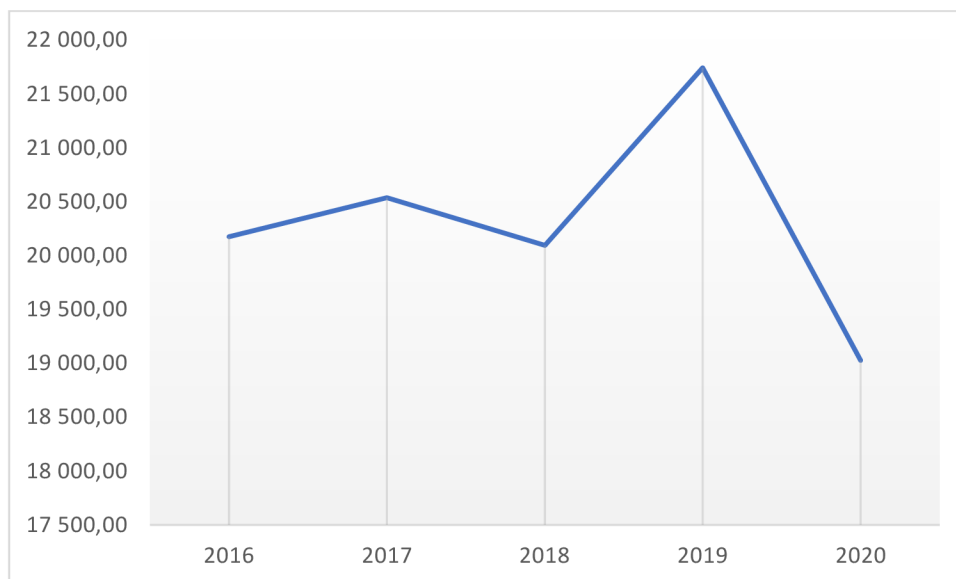
Zdroj: Monitor, vlastní zpracování

5.2.2.1.2 Nedaňové příjmy

Další významnou položkou jsou nedaňové příjmy. Podílejí se na celkových příjmech mezi 6-9 % ve všech sledovaných obdobích. Největší složkou jsou příjmy z pronájmu majetku. Příjmy z vlastní činnosti a poplatky za veřejné statky. Příjmy z pronájmu nemovitých věcí, konkrétně např. Hala Bohumila Modrého, městu ročně přináší průměrný příjem 3,5 mil. Kč., sportovní areál nebo kulturní centrum L'Art. Mezi příjmy z poskytnutých služeb a výrobků patří např. příjmy z prodeje dřeva, které v roce 2017 dosahovaly 3,42 mil. Kč nebo také poplatky za parkování. Město Lanškroun se také podílí na zisku společnosti EKOLA České Libchavy s.r.o., kde má majetkovou účast 6,71 %.

Graf č. 9 zobrazuje vývoj nedaňových příjmů. Zřetelný propad je v roce 2020, kde se příjmy snížily o 2,72 mil. Kč, tento rok město neinkasovalo podíl na zisku firmy EKOLA České Libchavy s.r.o. který má průměrnou hodnotu 1,51 mil. Kč.

Graf 9: Vývoj nedaňových příjmů města Lanškroun v tis. Kč

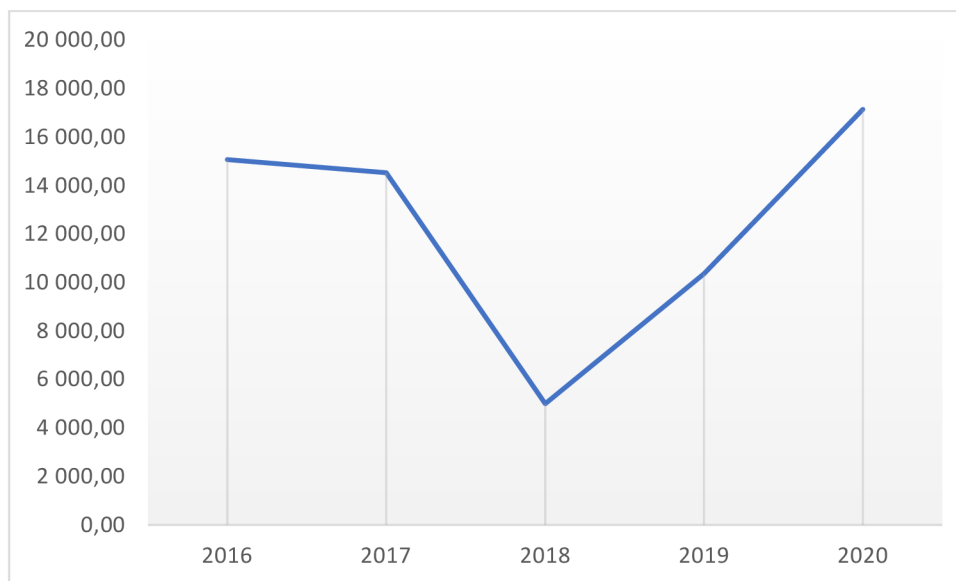

Zdroj: Závěrečné účty města Lanškroun, vlastní zpracování

5.2.2.1.3 Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy jsou další složkou příjmů. Jejich podíl na celkových příjmech se ve sledovaném období pohybuje od 2-7 %. Výše těchto příjmů je přímo ovlivněna tím, co se zastupitelstvo města rozhodne prodat a také kolik město za prodej inkasuje. Na Grafu č. 10 je možné vidět, že nejvyšší inkasovaná částka byla v roce 2020, kdy jejich výše dosahovala 17,15 mil. Kč. Na této částce se z velké části podílel prodej domu v ulici Dobrovského, za který město přijalo 6,2 mil. Kč. Naopak v roce 2018 je zaznamenán propad proti průměru nedaňových příjmů o 59,7 %.

Graf 10: Vývoj kapitálových příjmů města Lanškroun v tis. Kč

Zdroj: Závěrečné účty města Lanškroun, vlastní zpracování

5.2.2.1.4 Přijaté transfery

Poslední skupinou sledovaných příjmů jsou přijaté transfery, v průměru se podílejí na celkových příjmech z 24,2 %, a jsou tedy velmi významnou složkou příjmů. Lze je rozlišit na investiční a neinvestiční. Rozdíl je v tom, že dotace neinvestiční slouží k provozním potřebám, a naopak dotace investiční jsou poskytovány nepravidelně a jejich účel zvyšuje daný standard veřejného statku. Velká část přijatých transferů jsou tzv. průtokové. To znamená, že jsou určeny pro příspěvkové organizace a město je pouze jejich zprostředkovatel a je povinen je odvést třetí osobě.

V Tabulce č. 10 jsou rozděleny přijaté transfery na investiční a neinvestiční a níže v Grafu č. 11 je graficky znázorněn podíl investičních a neinvestičních transferů na celkových transferech. Neinvestiční transfery se na celkových transferech podílejí nejméně z 85 %, s výjimkou roku 2020, kdy jejich výše je dvojnásobná oproti roku 2019 a podílí se z 37 % na celkových příjmech. V roce 2020 byly přijaty investiční transfery v hodnotě 42,02 mil. Kč ze státního rozpočtu na výstavbu nového Polytechnického centra na Základní škole Dobrovského. Dále byl přijat kompenzační bonus v částce 12,38 mil. Kč v důsledku epidemie koronaviru SARS-CoV-2 a snížení daňových příjmů. Pravidelnými vyššími částkami neinvestičních transferů jsou dotace na sociální služby, v průměrné výši 12,65 mil. Kč, dále dotace z operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělání.

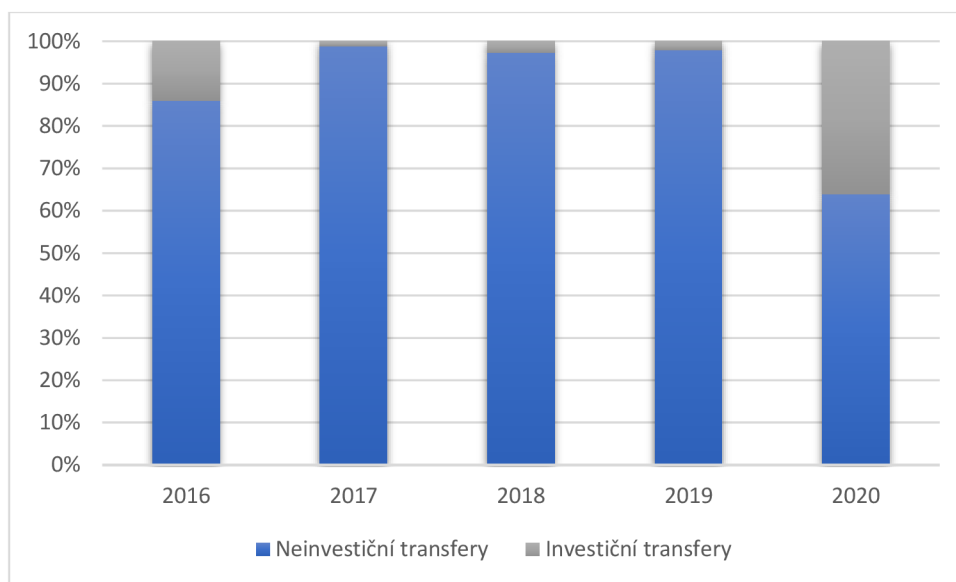
Významným neinvestičním transferem je příspěvek ze státního rozpočtu v rámci souhrnného dotačního vztahu v průměrné výši 19,97 mil. Kč.

Tabulka 10: Přijaté transfery ve městě Lanškroun v tis. Kč

	2016	2017	2018	2019	2020
Neinvestiční transfery	34 133	42 381	62 890	58 092	76 127
Investiční transfery	5 524	474	1 725	1 245	42 943
Přijaté transfery	39 657,10	42 855,58	64 615,13	59 336,92	119 069,83

Zdroj: Závěrečné účty města Lanškroun, vlastní zpracování

Graf 11: Struktura přijatých transferů

Zdroj: Monitor, vlastní zpracování

5.2.3 Výdaje rozpočtu

Na výdaje rozpočtu se lze dívat z různých úhlů, jak je již zmíněno v teoretické části práce. Pro tuto analýzu je zvoleno ekonomické dělení výdajů, tedy na výdaje běžné a kapitálové. Toto dělení je zaznamenáno v Tabulce č. 11, kde jsou zaneseny hodnoty běžných, kapitálových i celkových výdajů za sledované období.

Tabulka 11: Výdaje města Lanškroun v tis. Kč

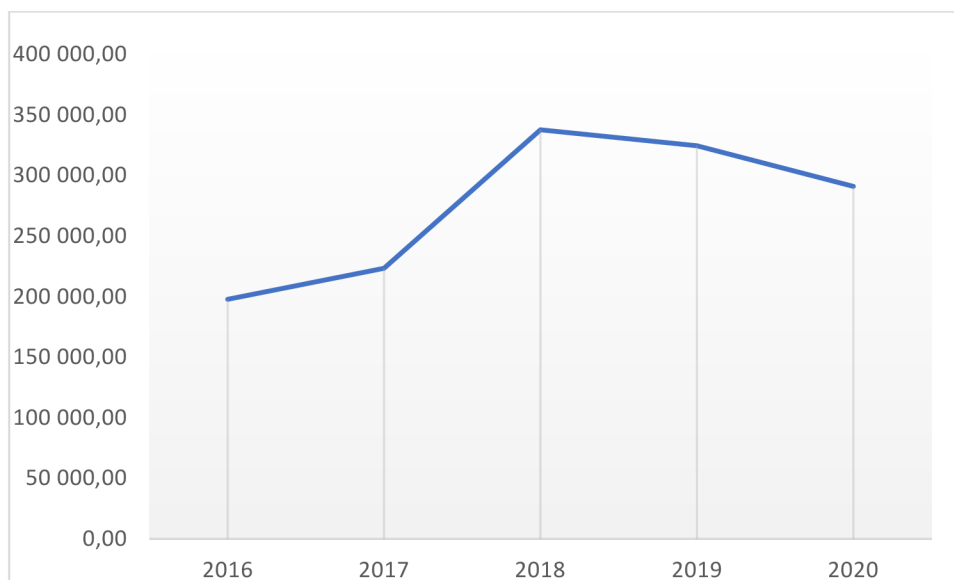
	2016	2017	2018	2019	2020
Běžné výdaje	152 313,08	166 405,35	157 561,90	205 208,99	197 264,86
Kapitálové výdaje	45 378,33	56 926,50	180 018,15	119 326,27	93 695,48
Celkové výdaje	197 691,41	223 331,85	337 580,04	324 535,26	290 960,35

Zdroj: Závěrečné účty města Lanškroun, vlastní zpracování

Graf č. 12 zaznamenává vývoj celkových výdajů města Lanškroun. Výdaje v letech 2016-2018 mají vzestupnou tendenci. Významně se zvýšily v roce 2018 kdy se jejich hodnota oproti roku 2017 zvýšila o 114,25 mil. Kč. Za tímto nárůstem stojí kapitálové výdaje, které se na celkových příjmech podílí z 53,3 %. V letech 2019 a 2020 je patrný mírný pokles oproti roku 2018. Průměrná výše výdajů činí 274,82 mil. Kč.

Město Lanškroun přijalo v roce 2017 úvěr v celkové výši 160 mil. Kč. V roce 2017 z něj čerpalo 5,32 mil. Kč, v roce 2018 63,58 mil. Kč, v roce 2019 80,43 mil. Kč a v posledním sledovaném roce, 2020, celkem 10,67 mil. Kč. Čerpání úvěru bylo za účelem výstavby kulturního centra L'Art, Polytechnického centra u ZŠ Dobrovského a půdní vestavby na ZŠ Smetanova.

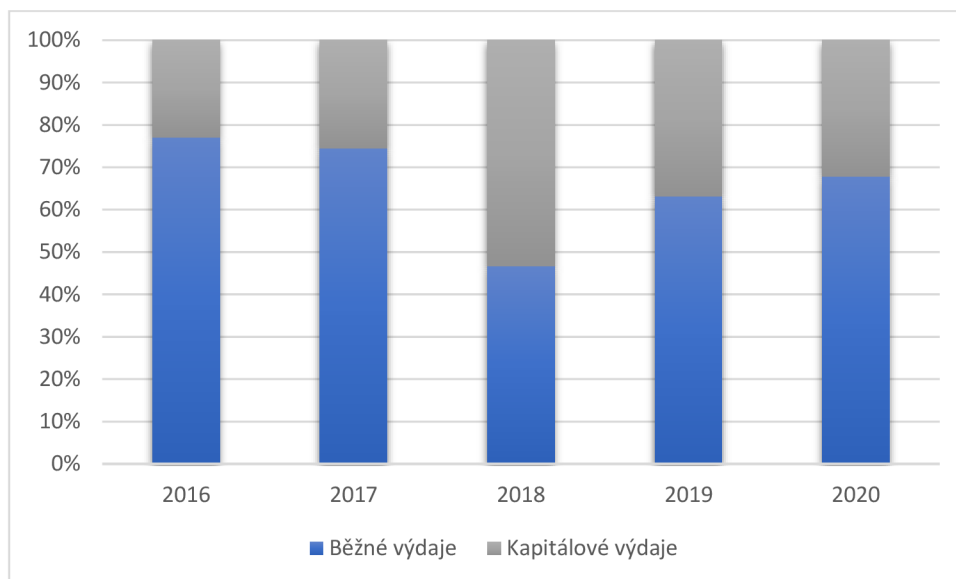
Graf 12: Vývoj celkových výdajů města Lanškroun v tis. Kč

Zdroj: Závěrečné účty města Lanškroun, vlastní zpracování

Na Grafu č. 13 je zobrazena struktura výdajů, kdy ve všech sledovaných letech se na celkových výdajích podílí z větší části běžné výdaje, v průměru z 66 % tomu odpovídá 175,75 mil. Kč. Jediná výjimka je v roce 2018, kdy se na celkových výdajích podílí pouze z 47 %. Kapitálové výdaje se podílí v průměru z 34 % tedy 99,07 mil. Kč na celkových výdajích.

Graf 13: Struktura výdajů města Lanškroun

Zdroj: Závěrečné účty města Lanškroun, vlastní zpracování

5.2.3.1.1 Odvětvové členění výdajů

Pro detailnější analýzu výdajové stránky rozpočtu, jsou výdaje rozděleny podle odvětvového členění výdajů. Zároveň je v tabulce níže zaznamenáno z kolika procent se jednotlivá odvětví podílí na celkových výdajích.

Tabulka 12: Odvětvové členění výdajů města Lanškroun v tis. Kč

	2016	2017	2018	2019	2020
Služby pro obyvatelstvo	86 721	123 416	237 600	202 788	161 693
<i>Podíl procent na celkových výdajích</i>	44 %	55 %	70 %	62 %	56 %
Všeobecná veřejná správa a služby	58 273	55 526	45 035	59 026	64 417
<i>Podíl procent na celkových výdajích</i>	29 %	25 %	13 %	18 %	22 %
Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	26 439	17 039	24 854	27 026	27 514
<i>Podíl procent na celkových výdajích</i>	13 %	8 %	7 %	8 %	9 %
Sociální věci a politika zaměstnanosti	12 883	15 058	19 598	22 695	19 745
<i>Podíl procent na celkových výdajích</i>	7 %	7 %	6 %	7 %	7 %
Bezpečnost státu a právní ochrana	9 945	10 225	9 323	11 180	11 909
<i>Podíl procent na celkových výdajích</i>	5 %	5 %	3 %	3 %	4 %
Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství	3 431	2 068	1 171	1 819	5 682
<i>Podíl procent na celkových výdajích</i>	2 %	1 %	0 %	1 %	2 %
Výdaje celkem	197 691	223 332	337 580	324 535	290 960

Zdroj: Monitor, vlastní zpracování

Z Tabulky č. 11 je možné vyčíst, že na celkových výdajích se v celém sledovaném období nejvíce podílí odvětví **služby pro obyvatelstvo**. Do tohoto odvětví se zahrnují především výdaje na kulturu a církev, vzdělávací systém, ochranu životního prostředí, tělovýchovu, bydlení a komunální služby, územní rozvoj, zdravotnictví a ostatní služby pro obyvatelstvo.

Průměrná výše výdajů na vzdělávání a školství je 44,83 mil. Kč. V roce 2019 jsou výdaje na toto odvětví ve výši 95,28 mil. Kč z nichž je směřováno 37,40 mil. Kč na stavbu Polytechnického centra u ZŠ Dobrovského a investice do půdní vestavby na ZŠ Smetanova v částce 22,10 mil. Kč.

Kulturu, církev a sdělovací prostředky je druhý nejvýznamnější oddíl služeb pro obyvatelstvo, jehož průměrná hodnota je 33,96 mil. Kč. V roce 2018 dosahují výdaje na kulturu 151,05 mil. Kč a velkou část z nich tvoří výdaj v částce 129,64 mil. Kč za výstavbu kulturního domu L'Art.

Město Lanškroun průměrně investuje do ochrany životního prostředí 17,82 mil. Kč. Větší část z těchto výdajů směřuje do odpadového hospodářství, menší část do ochrany přírody a krajiny. Město za celé sledované období investuje pouze v roce 2017 do ochrany ovzduší a klimatu, a to výdaj v hodnotě 25 tis. Kč.

Průměrná výše oddílu bydlení, komunální služby a územní rozvoj činí 14,4 mil. Kč. Město má nejvyšší výdaje spojené s komunálními službami a územním rozvojem.

Průměrná výše výdajů na zdravotnictví je 7,76 mil. Kč. Výdaje na tento oddíl jsou v letech 2016-2017 velmi nízké, jejich průměrná hodnota je 0,7 mil. Kč. V roce 2020 byla zahájena přestavba polikliniky za 34,06 mil. Kč.

Druhé odvětví, které se nejvíce podílí na celkových výdajích je **všeobecná veřejná správa a služby**. Výdaje jsou spojeny s výkonem státní správy, samosprávy, financováním politických stran a činností místní správy. Průměrně se podílejí na celkových příjmech z 22 % a to odpovídá 56,46 mil. Kč.

Dalším významným odvětvím je **průmyslové a ostatní hospodářské odvětví**, kde nejdominantnější složkou jsou výdaje na dopravu, konkrétně rekonstrukci ulic, které se průměrně z 87 % podílí na celkových výdajích tohoto odvětví. Do této kategorie patří také vodní hospodářství, průmysl a stavebnictví. Výdaje tohoto odvětví, dosahují nejnižší hodnoty v roce 2017, a to 17,04 mil. Kč, a naopak v roce 2020 nejvyšší. Podílí se na tom vysoké částky za rekonstrukce ulice Palackého a komunikace u vlakového nádraží.

Sociální věci a politika zaměstnanosti je dalším odvětvím výdajů, které se průměrně podílí na celkových výdajích ze 7 %. Obsahuje veškeré sociální služby, zejména pak výdaje na domov pro seniory a pomoc rodině a manželství. Průměrná výše těchto výdajů dosahuje 18 mil. Kč.

Poslední dvě odvětví, kterými jsou **bezpečnost státu a právní ochrana a zemědělství, lesní hospodářství a rybářství**, se podílejí na celkových výdajích již velmi málo, jejich společná průměrná výše dosahuje 6,68 mil. Kč.

5.3 Analýza poměrovými ukazateli

5.3.1 Analýza zadluženosti

V Tabulce č. 13 je vypočítán ukazatel celkové zadluženosti podle Vzorce č. 1. Celková zadluženost města, se pohybuje mezi 4,7-10,2 %. Nejnižší hodnota byla v roce 2017 a to 4,7 %, město čerpalo 69,86 mil. Kč z cizích zdrojů. Ve stejném roce město přijalo úvěr v celkové výši 160. mil Kč s dobou splácení na 20 let a úrokovou sazbou 1,15 %, čerpalo z něj 5,32 mil. Kč na výdaje spojené s výstavbou kulturního domu. V roce 2019 dosahuje ukazatel 10,2 % celkové zadluženosti a je to spojené s čerpáním cizích zdrojů ze zmiňovaného úvěru v částce 80,43 mil. Kč na výdaje spojené s výstavbou Polytechnického centra, kulturního domu a půdní vestavby na ZŠ Smetanova.

Tabulka 13: Celková zadluženost města Lanškroun

	2016	2017	2018	2019	2020
Cizí zdroje v tis. Kč	88 220	69 856	111 371	177 413	172 632
Aktiva celkem v tis. Kč	1 490 220	1 499 745	1 584 949	1 738 280	1 765 796
Celková zadluženost (v %)	5,9	4,7	7	10,2	9,8

Zdroj: Monitor, vlastní zpracování

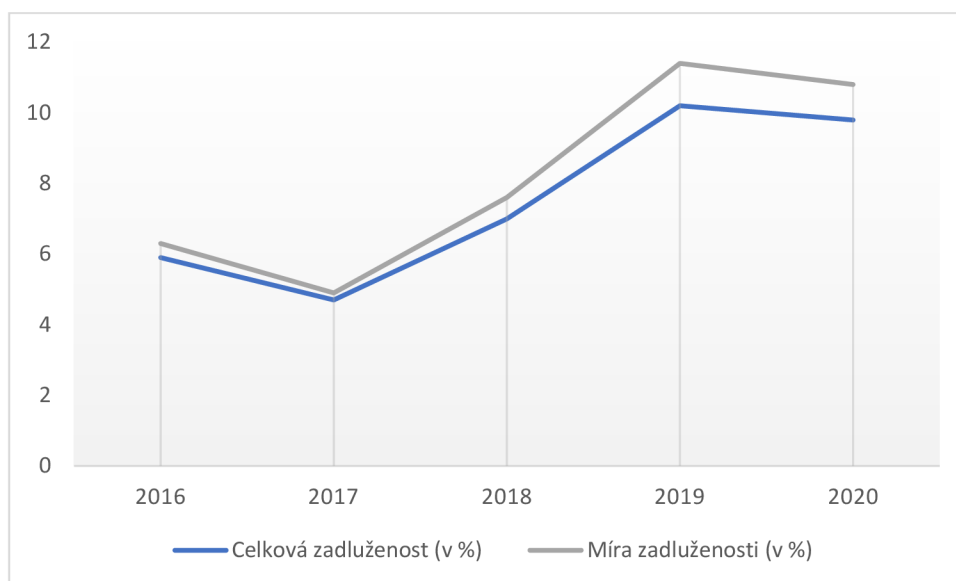
Ukazatel míry zadluženosti, má velmi podobné hodnoty i vývoj jako ukazatel celkové zadluženosti. Nejnižší podíl cizích zdrojů byl v roce 2017 v hodnotě 69,86 mil. Kč a míra zadluženosti byla na 4,9 %. V roce 2019 je podíl cizích zdrojů nejvyšší a dosahuje 177,41 mil. Kč. Míra zadluženosti vystoupala na 11,4 %. Důležitým vodítkem při sledování ukazatele míry zadluženosti je jeho vývoj v čase, který ukazuje, zdali město hospodaří stále s vyšším podílem cizích zdrojů. Z Grafu č. 14 lze vidět, že osy znázorňující zadluženost mají mírně stoupající tendenci.

Tabulka 14: Míra zadluženosti města Lanškroun

	2016	2017	2018	2019	2020
Cizí zdroje v tis. Kč	88 220	69 856	111 371	177 413	172 632
Vlastní kapitál v tis. Kč	1 402 001	1 429 888	1 473 578	1 560 867	1 593 164
Míra zadluženosti (v %)	6,3	4,9	7,6	11,4	10,8

Zdroj: Monitor, vlastní zpracování

Graf 14: Vývoj ukazatelů zadluženosti města Lanškroun

Zdroj: Monitor, vlastní zpracování

Posledním ukazatelem zadluženosti obce je koeficient samofinancování, který se doplňuje s ukazatelem celkové zadluženosti a jejich součet je roven 1 tedy 100 %. Ve všech sledovaných letech je koeficient vyšší než 90 % až na rok 2019 kdy se jeho hodnota rovná 89,8 %, ačkoliv v letech 2019 a 2020 dosahuje vlastní kapitál nejvyšší hodnoty. V roce 2017 si město dokázalo z 95,3 % financovat své hospodaření ze svého vlastního kapitálu.

Tabulka 15: Koeficient samofinancování města Lanškroun

	2016	2017	2018	2019	2020
Vlastní kapitál v tis. Kč	1 402 001	1 429 888	1 473 578	1 560 867	1 593 164
Celková aktiva v tis. Kč	1 490 220	1 499 745	1 584 949	1 738 280	1 765 796
Koeficient samofinancování (v %)	94,1	95,3	93	89,8	90,2

Zdroj: Monitor, vlastní zpracování

5.3.2 Analýza likvidity

Okamžitá likvidita, který se počítá podle Vzorce č. 4, dosahuje ve všech obdobích vyšších hodnot, než které jsou doporučovány jako minimální hranice (0,2-0,5). Průměrná částka, krátkodobého finančního majetku, je za sledované období 100,9 mil. Kč. Průměrná hodnota krátkodobých závazku činí 41,7 mil. Kč.

Nejnižší likvidita byla v roce 2018 a to 1,59. Důvodem byly nadprůměrné krátkodobé závazky a podprůměrné hodnoty krátkodobého finančního majetku, která se snížila z důvodu vysokých kapitálových výdajů. Naopak nejvyšší okamžitá likvidita byla v roce 2020, kdy dosahovala hodnoty 3,8. V tomto roce byly nejnižší krátkodobé závazky a zároveň nadprůměrný krátkodobý finanční majetek. Z Grafu č. 15 lze vidět, že ukazatel okamžité likvidity, ve všech rocích kromě roku 2017, mírně stoupal.

Tabulka 16: Okamžitá likvidita města Lanškroun

	2016	2017	2018	2019	2020
Krátkodobý finanční majetek v tis. Kč	108 256	118 617	68 940	90 126	118 530
Krátkodobé závazky v tis. Kč	54 892	42 418	43 302	36 685	31 215
Okamžitá likvidita	1,97	2,8	1,59	2,46	3,8

Zdroj: Monitor, vlastní zpracování

K výpočtu pohotové likvidity byl použit Vzorec č. 5. Průměrná hodnota oběžných aktiv, ponížených o hodnotu zásob se rovná 146,55 mil. Kč. Ukazatel pohotové likvidity, dosahuje nejnižší hodnoty, v roce 2018. Důvodem je o 37,9 % nižší částka oběžných aktiv mínus zásob, než je průměrná hodnota. Doporučená hodnota, ukazatele okamžité likvidity je 1,5. V roce 2018, se přibližuje ukazatel této rizikové hodnotě nejvíce. Nejvyšší vypočítaná hodnota je v roce 2020 a to 5,5. Způsobila to nízká hodnota krátkodobých závazků, konkrétně 31,22 mil. Kč a druhá nejvyšší částka aktiv 171,83 mil. Kč.

Tabulka 17: Pohotová likvidita města Lanškroun

	2016	2017	2018	2019	2020
Oběžná aktiva minus zásoby v tis. Kč	150 427	140 067	91 008	179 431	171 829
Krátkodobé závazky v tis. Kč	54 892	42 418	43 302	36 685	31 215
Pohotová likvidita	2,74	3,3	2,1	4,89	5,5

Zdroj: Monitor, vlastní zpracování

Posledním ukazatelem je běžná likvidita. Hodnoty tohoto ukazatele jsou téměř identické od ukazatele pohotové likvidity. To je zapříčiněno nízkou hodnotou zásob, a proto rozdíl ve jmenovateli je tak nepatrný, že se výsledné hodnoty mění pouze o setiny. Doporučované minimální rozmezí je mezi 1,5-2,5. Z Grafu č. 15, lze vidět, že rozdíl v ukazatelích pohotové a běžné likvidity je tak nepatrný, že se osy překrývají.

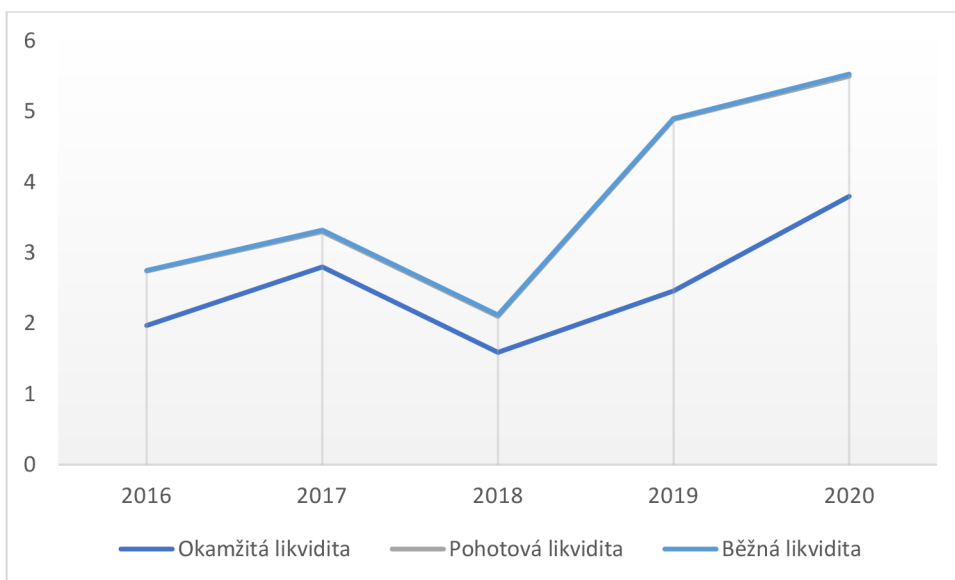
Tabulka 18: Běžná likvidita měst Lanškroun

	2016	2017	2018	2019	2020
Oběžná aktiva v tis. Kč	150 774	140 666	91 974	179 883	172 529
Krátkodobé závazky v tis. Kč	54 892	42 418	43 302	36 685	31 215
Běžná likvidita	2,75	3,32	2,12	4,9	5,53

Zdroj: Monitor, vlastní zpracování

Z grafu č. 15, lze vyčíst, že všechny ukazatele likvidity mají rostoucí tendenci, kromě odchylky v roce 2018, kdy jejich hodnota klesla. Podle analyzovaných ukazatelů, je možné posoudit, že město je schopné uhrazovat své krátkodobé závazky.

Graf 15: Vývoj ukazatelů likvidity města Lanškroun

Zdroj: Monitor, vlastní zpracování

5.3.3 Analýza rentability

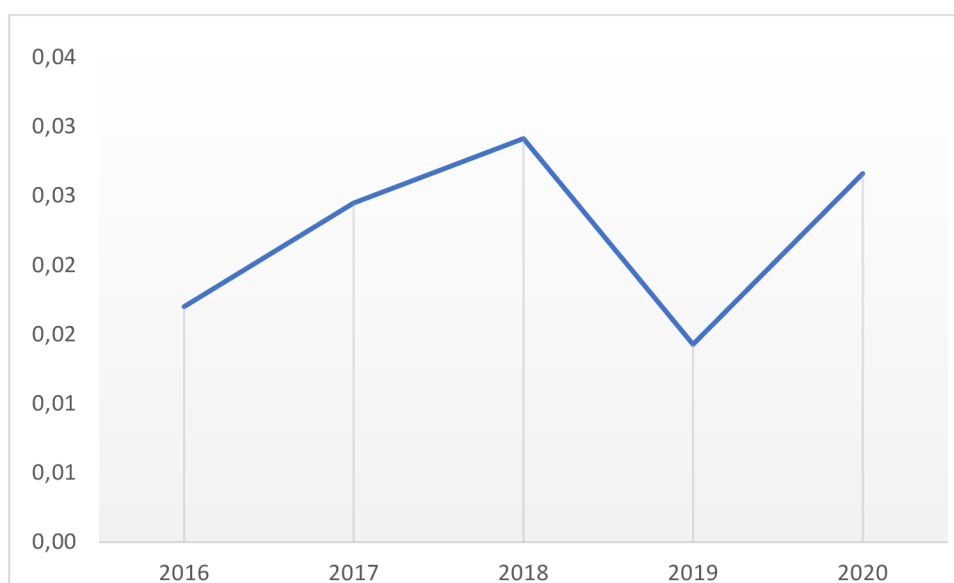
Ukazatel rentability celkového kapitálu, měří produkční sílu. Výsledky ukazatele ROA se pohybují v intervalu od 0,01–0,03. V roce 2019 lze vidět na Grafu č. 16 propad a to o 0,02. Tento propad způsobila nižší hodnota výsledku hospodaření. Průměrná hodnota VH za účetní období je 36 mil. Kč, V roce 2018 ale byla o 21,37 mil. Kč nižší, z důvodů zvýšení nákladů o 44,42 mil. Kč oproti minulému účetnímu období.

Tabulka 19: Rentabilita celkového kapitálu města Lanškroun

	2016	2017	2018	2019	2020
VH za účetní období (EAT) v tis. Kč	25 343	36 729	46 179	24 814	46 974
Celková aktiva v tis. Kč	1 490 220	1 499 745	1 584 949	1 738 280	1 765 796
Rentabilita celkového kapitálu (ROA)	0,02	0,02	0,03	0,01	0,03

Zdroj: Monitor, vlastní zpracování

Graf 16: Vývoj rentability města Lanškroun

Zdroj: Monitor, vlastní zpracování

5.3.4 Pravidlo rozpočtové odpovědnosti

Pravidlo rozpočtové odpovědnosti, je nejvýznamnější ukazatel při kontrole a posuzování hospodaření obcí. Jeho pravidla upravuje Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. Podíl dluhu k průměru příjmů by neměl dosáhnout 60 %. Nejbližší k této hranici 60 % byl rok 2019, kdy podíl dluhu k průměru příjmů dosahoval 54,53 %. Celkový dluh v roce 2019 narostl o 121,1 % což odpovídá 72,6 mil. Kč, dluh se zvýšil, čerpáním úvěru na již dříve zmíněné, kapitálové výdaje.

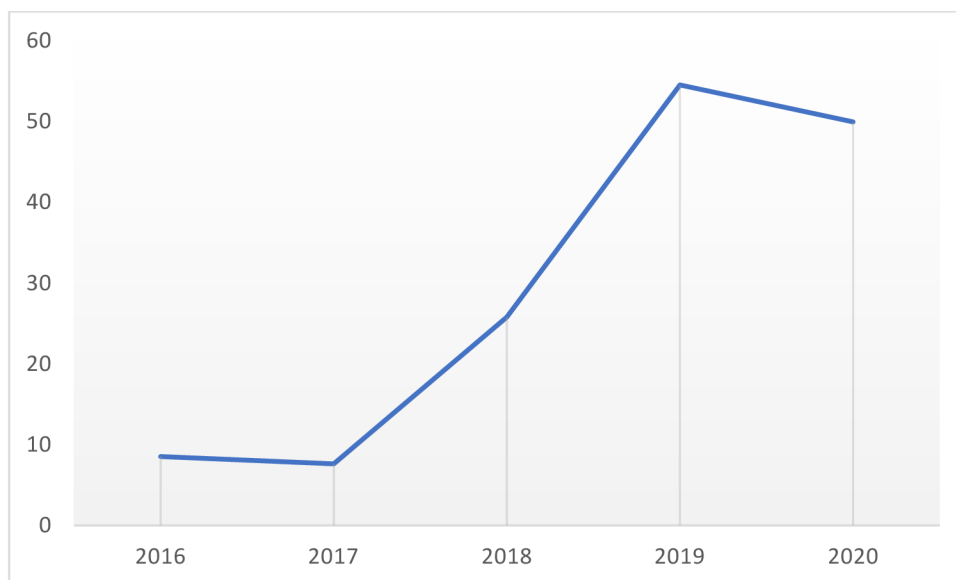
Na Grafu č. 17, lze vidět, že vývoj podílu dluhu k průměru příjmů se od roku 2017 prudce zvyšuje, mezi roky 2017–2018 došlo ke zvýšení o 18,16 % a mezi roky 2018-2019 dokonce o 28,74 %. V roce 2020 došlo ke snížení podílu dluhu o 4,57 %.

Tabulka 20: Pravidlo rozpočtové odpovědnosti města Lanškroun

	2016	2017	2018	2019	2020
Průměr příjmů za poslední 4 roky v tis. Kč	206 896	216 805	232 383	242 982	269 699
Dluh celkem v tis. Kč	17 640	16 533	59 931	132 491	134 737
Podíl dluhu k průměru příjmů (v %)	8,53	7,63	25,79	54,53	49,96

Zdroj: Monitor, vlastní zpracování

Graf 17: Vývoj pravidla rozpočtové odpovědnosti

Zdroj: Monitor, vlastní zpracování

6 Zhodnocení výsledků analýzy

V této kapitole jsou shrnuty a vyhodnoceny všechny výsledky provedené analýzy.

V praktické části byla nejprve posuzována bilance příjmů a výdajů, kde vyšlo, že město si ve všech sledovaných letech kromě roku 2020 schválilo schodkový rozpočet, následně byl poupraven a saldo bylo ve všech letech schodkové, nicméně skutečné plnění rozpočtu bylo odlišné. Městu se podařilo v letech 2016, 2017 a 2020 hospodařit s přebytkovým rozpočtem. Město Lanškroun si ve všech letech nadhodnocuje své výdaje a zároveň jsou odkládány investice do dalších let.

Při zhodnocení příjmové stránky rozpočtu, bylo zjištěno, že příjmy mají ve všech letech rostoucí tendenci, což značí dobrou prosperitu města. Nejvýznamnější zdroj příjmů jsou daňové příjmy. Ty se podílí na celkových příjmech každý sledovaný rok nejméně z 50 %. Daňové příjmy vykazovaly rostoucí tendenci a jejich průměrná částka činila 160,99 mil. Kč. Nejvyšší hodnoty dosahovaly v roce 2019 a to 177,14 mil. Kč. V roce 2020 jako jediný sledovaný rok daňové příjmy klesly. Může za to pokles příjmů těchto daňových složek: DPH (- 1,4 mil. Kč), DPPO (-4,31 mil. Kč), DPFO (- 3,4 mil. Kč), a místní a správní poplatky (- 1,1 mil. Kč). Pokles těchto vybíraných daní byl způsoben v důsledku epidemie koronaviru SARS-CoV-2.

Nedaňové příjmy tvoří zhruba 6-9 % z celkových příjmů a jsou tvořeny z velké části příjmy z pronájmu majetku. Majetek, z kterého má město největší příjmy je Hala Bohumila Modrého, kde jsou průměrné roční příjmy 3,5 mil. Kč. Průměrná výše nedaňových příjmů je 20,32 mil. Kč.

Kapitálové příjmy jsou položkou, která tvoří 2-7 % podílu na celkových příjmech, což v průměru odpovídá 12,42 mil. Kč. Jejich výše dosahovala nejvyšší částky v roce 2020 a to 17,15 mil. Kč, kdy se městu podařilo ze svého majetku prodat dům v ulici Dobrovského za 6,2 mil. Kč.

Posledním zdrojem příjmů, jsou přijaté transfery, jejich průměrný podíl na celkových příjmech je 24,2 %. Neinvestiční přijaté transfery mají průměrnou výši 54,72 mil. Kč a výrazně převyšují transfery investiční. Neinvestiční transfery jsou čerpány primárně na sociální služby. Investiční transfery mají průměrnou výši 10,38 mil. Kč, ale toto číslo je velmi ovlivněno jejich vysokým nárůstem v roce 2020. Pokud by se vyčlenil tento rok, jejich průměrná hodnota byla 2,24 mil. Kč. Rok 2020 je výjimkou a město inkasovalo 42,94 mil.

Kč na investičních transferech, z toho 37,11 mil. Kč za účelem výstavby nového Polytechnického centra na ZŠ Dobrovského. Dalších 4,41 mil. Kč bylo přijato na stavbu venkovní odborné učebny na ZŠ A. Jiráska. Zároveň bylo čerpáno 1,33 mil. Kč na zvýšení bezpečnosti občanů v ulicích Smetanova a Opletalova.

Následně byla provedena analýza výdajů, které vykazovaly do roku 2018 tendenci rostoucí a v letech 2019-2020 mírně klesající. Průměrná výše činila 274,82 mil. Kč. Běžné výdaje města Lanškroun se podílí ve všech letech kromě roku 2018, z více než 60 % na celkových výdajích. Kapitálové výdaje se v roce 2018 podílí na celkových výdajích z 53 % což odpovídá 180,02 mil. Kč. Z těchto výdajů byla financována největší výdajová položka za celé sledované období, a to výstavba kulturního centra L'Art. Výdaje na výstavbu kulturního centra dosahují za celé období 199,79 mil. Kč a nebyly na tuto výstavbu čerpány žádné dotace.

Pro přesnější analýzu výdajů, bylo využito třídění dle odvětví. Z této analýzy, vyšlo najevo, že město dává největší část svých výdajů do kategorie služby pro obyvatelstvo. Tyto výdaje dosahují nejnižší částky v roce 2016, kdy se podílejí z 44 % na celkových výdajích a jejich částka je 86,72 mil. Kč. Nejvyšší částku - 237,6 mil. Kč, dosahují v roce 2018 a je to zapříčiněno výstavbou kulturního domu, kdy výdaje na tuto výstavbu dosahují 129,64 mil. Kč. V roce 2019 byla hodnota výdajů na služby pro obyvatelstvo 202,79 mil. Kč. V roce 2019 byly poskytnuty výdaje na dokončení stavby kulturního domu v částce 43,67 mil. Kč a Polytechnické centrum u ZŠ Dobrovského v hodnotě 37,4 mil. Kč.

Druhým odvětvím, nejvýznamnějším odvětvím je všeobecná veřejná správa a služby. Výdaje financují výkon veřejné správy a průměrně se podílejí na celkových příjmech z 22 %. Nejvyšší částky dosahují v roce 2020 a to 64,42 mil. Kč.

Průmyslové a ostatní odvětví hospodářství se průměrně podílí na celkových výdajích z 9 %. Většina výdajů směřuje do rekonstrukce ulic a oprav. Nejvyšší částka je v roce 2020 a to 27,51 mil. Kč, kdy byla rekonstruována ulice Palackého v hodnotě 7,68 mil. Kč.

Celkové příjmy města mají rostoucí charakter a značí dobrou prosperitu města. Daňové příjmy dosahují největšího zastoupení. Svůj majetek se snaží dobře využít a plynou z něj pravidelné příjmy. Výdaje mají ve sledovaném období určité výkyvy. To je způsobeno primárně velkou investicí v roce 2018 a velkým navýšením výdajů. V letech 2019-2020 město mělo také vysoké výdaje. Oproti roku 2018 byly ale stále nízké. Město Lanškroun se snaží pravidelně zvelebovat své území, a tak každý rok investuje do úprav a oprav.

Majetek, který již nevyužije se městu daří celkem úspěšně prodat. Co se týče velkých investic tak ve sledovaném období proběhly tři. Největší byla výstavba kulturního domu. Příjmy z pronájmu tohoto kulturního domu činily za rok 2019 847 tis. Kč. Využití kulturního domu, je zatím těžké zhodnotit. Vzhledem k omezení konání kulturních akcí spojeného s epidemií koronaviru SARS-CoV-2 téměř ihned po dokončení výstavby, je těžké odhadnout budoucí vývoj využití této stavby. Druhou vysokou investicí bylo vybudování Polytechnického centra u ZŠ Dobrovského, na které město čerpalo dotace v hodnotě 37,11 mil. Kč. Poslední významná investiční akce, byla přestavba staré budovy polikliniky v roce 2020 za 34,06 mil. Kč.

Z analýzy poměrových ukazatelů vyšli příznivé i nepříznivé výsledky. Nejprve byla provedena analýza zadluženosti, z které vyšlo najevo, že se město v posledních letech víc zadlužilo. Jeho zadluženost dosáhla v roce 2019 - 10,2 % a následně byla snížena v roce 2020 na 9,8 %. Zvýšení zadluženosti bylo spojené s čerpáním úvěru ve výši 160 mil. Kč na již zmíněné investiční akce.

Analýza likvidity, vyšla velmi dobře. Likvidita ve všech zkoumaných stupních měla hodnoty vyšší, než jsou minimální doporučené. Okamžitá likvidita se pohybuje mezi 1,59-3,8 a značí, že město je velmi schopné uhrazovat své krátkodobé závazky. Ukazatel pohotovostní a běžné likvidity je téměř totožný, a to z důvodu nízkých hodnot zásob, což je u města zcela očekávané. Hodnoty se pohybují od 2,1 – 5,53, přičemž hodnota 2,1 z roku 2018 se vyskytuje v rozmezí, které je minimální doporučené.

Ukazatel rentability celkového kapitálu měl ve všech sledovaných letech rostoucí tendenci, tedy kromě roku 2019, kdy se snížil výsledek hospodaření o 21,37 mil. Kč.

Na závěr analýzy bylo použito pravidlo rozpočtové odpovědnosti, které v letech 2016-2017 pohybuje na příznivých hodnotách, avšak v roce 2018 se mírně zvyšuje na 25,79 % a v roce 2019 dosahuje 54,53 %, což je už alarmující hodnota, která se blíží k zákonem stanovené hranici 60 %. V roce 2020 město snížilo svůj podíl dluhu na 49,96 %.

7 Závěr

Hlavním cílem této práce, bylo zhodnocení hospodaření města Lanškroun v období 2016-2020, pomocí obsahové a finanční analýzy rozpočtu.

V teoretické části práce byla charakterizována teoretická východiska, která souvisí s územní samosprávou, její funkcí a postavením ve veřejné správě. Následně byly popsány orgány obce a jejich pravomoci při tvorbě rozpočtu a podílení se na fungování obce. Dále byla charakterizována příjmová a výdajová stránka rozpočtu a její členění. Na závěr teoretické části byly popsány účetní výkazy, které jsou využity v praktické části práce a ukazatelé finanční analýzy.

V Praktické části práce byla provedena finanční analýza hospodaření města Lanškroun, za pomoci využití přehledných podkladů městského úřadu Lanškroun, dostupných na jejich internetových stránkách. Dále byly čerpány informace z monitoru státní poklady, který spravuje Ministerstvo financí ČR. Doplňující informace byly poskytnuty, pomocí emailové komunikace s vedoucí finančního odboru města Lanškroun paní inženýrkou Renátou Krčovou.

Z výsledků finanční analýzy bylo zjištěno, že město Lanškroun hospodařilo v letech 2018 a 2019 se schodkovým rozpočtem. Tento schodek byl způsoben vysokými kapitálovými výdaji na výstavbu kulturního domu L'Art, na kterou město čerpalo finance z úvěru v hodnotě 160 mil. Kč. Pokud by město neuskutečnilo tyto vysoké kapitálové výdaje, tak by dokázalo hospodařit pouze s vlastními příjmy bez využití cizích zdrojů.

Příjmy města Lanškroun měly rostoucí tendenci a pohybovaly se v rozmezí 215,37-322,24 mil. Kč. Nejvíce se na celkových příjmech podílely příjmy daňové, minimálně z 50 % v celém sledovaném období. Přijaté transfery dosahovaly druhého největšího zastoupení podílu na celkových příjmech města. Z velké části se jednalo o neinvestiční průtokové transfery, které byly určeny pro příspěvkové organizace města Lanškroun. V roce 2020 byly ze státního rozpočtu přijaty investiční transfery v hodnotě 42,02 mil. Kč za účelem výstavby Polytechnického centra u ZŠ Dobrovského.

Nedaňové příjmy se na celkových příjmech podílely z 6-9 % a byly tvořeny primárně z pronájmu majetku. Město Lanškroun vlastní Halu Bohumila Modrého, ze které mělo průměrné roční příjmy 3,5 mil. Kč.

Dále město pronajímá sportovní areál a nový kulturní dům L'Art. Lanškroun dosahoval také pravidelných příjmů z poskytnutých služeb, jako byl prodej dřeva a poplatky za parkování. Město inkasovalo také průměrný zisk na majetkové účasti ve firmě EKOLA České Libchavy s.r.o. v průměrné výši 1,51 mil. Kč.

Kapitálové příjmy vykazovaly velice kolísavou tendenci. Jejich výše byla ovlivněna, pokud se městu podařilo prodat nepotřebný majetek ze svého vlastnictví. Nejvyšší částky dosahovaly v roce 2020, kdy se městu podařilo prodat dům v ulici Dobrovského za 6,2 mil. Kč.

Celkové výdaje města Lanškroun dosahovaly průměrné výše 274,82 mil. Kč. Nejvyšší část výdajů byla poskytována na vzdělávání a školství. V roce 2019 dosahovaly tyto výdaje 95,28 mil. Kč. Do kultury bylo ve sledovaném období investováno v průměru 33,96 mil. Kč. Tento průměr z velké části ovlivnil kapitálový výdaj na stavbu kulturního domu L'Art v roce 2018 v hodnotě 129,64 mil. Kč.

Město Lanškroun, ve všech sledovaných letech investovalo značnou část svých výdajů také do dopravy a rekonstrukce ulic. V roce 2017 byly výdaje na průmyslové a ostatní hospodářství 17,04 mil. Kč.

Z analýzy poměrových ukazatelů bylo zjištěno, že se zvýšila zadluženost města Lanškroun, spojená s čerpáním cizích zdrojů v letech 2017-2020. Koeficient samofinancování dosahoval nejnižší hodnoty roce 2019 snížil se na 89,8 %. Analýza likvidity prokázala, že město Lanškroun má dostatek finančních prostředků k hrazení svých krátkodobých závazků a hodnoty jak okamžité, pohotové tak i běžné likvidity byly v normě. Při analýze pravidla rozpočtové odpovědnosti, bylo zjištěno, že město Lanškroun se v roce 2019 nejvíce přiblížilo zákonem stanovené hranici podílu dluhu k průměru příjmů za poslední 4 roky, která je 60 %. Tento podíl dosahoval v roce 2019 – 54,53 %, v roce 2020 mírně klesnul na 49,96 %.

Na základě výsledků analýzy bylo navrženo několik návrhů na zlepšení hospodaření města Lanškroun. Z důvodu klesajícího počtu obyvatel a nízkých investic do rozvoje bydlení a bytového hospodářství by bylo vhodné, zkusit najít odpovídající dotační titul a vybudovat tak nové bytové jednotky. Např. dotační titul z fondu EU – IROP sociální bydlení. Příjmy města Lanškroun, jsou rostoucí a jejich výše je dostatečná na pokrytí běžných výdajů, a i některých méně nákladných kapitálových výdajů. Z analýzy běžných výdajů bylo zjištěno, že město vynakládá průměrně 10,84 mil. Kč na odpadové hospodářství. Výše místního

poplatku za obecní systém odpadového hospodářství byla v roce 2020 nejlevnější v celém regionu a její roční částka se rovnala 540 Kč. Na základě těchto informací je navrženo zvýšení poplatku za systém odpadového hospodářství na částku 700 Kč ročně. Zadluženost města se zvýšila v letech 2017-2020 primárně z důvodu vysokých kapitálových výdajů na stavbu kulturního domu L'Art. Tento kulturní dům v roce 2019 inkasoval 847 tis. Kč na příjmech z pronájmu. Jelikož množství kulturních událostí je ve městě o velikosti Lanškrouna omezeno svou početností, je doporučeno vymyslet efektivní využití nového kulturního domu. Vhodné využití by mohlo spočívat v pronájmu některých svých prostor pro restauraci, kterých je ve městě nedostatek a Lanškroun by tak inkasoval další příjmy z pronájmu nemovitosti. Dále je doporučeno, aby město Lanškroun, v nejbližší době nečerpalo žádné cizí zdroje. Došlo by tak k velmi vysoké zadluženosti města.

Strana Lanškrounské fórum vyhrála již druhé komunální volby a starosta města Lanškroun Mgr. Radim Vetchý je v čele města, obě volební období. Z toho vyplývá, že obyvatelé města Lanškroun jsou spokojeni s vedením a hospodařením obce.

8 Seznam použitých zdrojů

8.1 Bibliografické citace

HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. Veřejné finance. Vyd. 3. Praha: ASPI, 2007. ISBN 978-80-7357-301-0.

HORNÍK, Jan a Petr KUŠ. Územní samospráva přehledně a v příkladech. 2. aktualizované vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu, 2019. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-55-6.

HYMAN, David N. Public finance: a contemporary application of theory. 10th ed. Mason, OH: South-Western Cengage Learning, c2010, 2011. ISBN 978-0-538-75446-0.

KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-9104.

KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady. 3., kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Prosperita firmy. ISBN 978-80-271-0563-2.

MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL. Veřejné finance v teorii a praxi. Praha: Grada Publishing, 2015. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-5561-8.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR, 2008. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI. ISBN 978-80-7357-351-5.

PEKOVÁ, Jitka. Finance územní samosprávy: územní aspekty veřejných financí. Praha: Victoria Publishing, 1995. ISBN 80-7187-024-2.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.

RŮČKOVÁ, Petra. Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi. 5., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-5534-2.

RŮČKOVÁ, Petra. Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi. 6. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2019. Finanční řízení. ISBN 978-80-271-2028-4

ŠTEKER, Karel a Milana OTRUSINOVÁ. Jak číst účetní výkazy: základy českého účetnictví a výkaznictví. Praha: Grada, 2013. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-4702-6.

ŽEHROVÁ, Jana a Daniela PFEIFEROVÁ. Finance municipalit. Vyd. 2. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2009. ISBN 978-80-213-2024-6.

8.2 Internetové zdroje

Databáze demografických údajů za vybraná města. Český statistický úřad [online]. [cit. 02.03.2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demograficky-udaju-za-vybrana-mesta-cr>

IROP – Sociální bydlení | Dotace.eu. Dotace EU v Česku | Dotace.eu [online]. Copyright © 2021 Dotace.eu powered by RENARDS, a.s. [cit. 11.03.2022]. Dostupné z: <https://www.dotace.eu/grant/irop-socialni-bydleni/?call-id=0&applicant=public&applicantSpec=town&area=socialInfrastructure&areaSpec=living&state=pardubicky>

Lanškrounské rybníky: Město Lanškroun. Město Lanškroun: Titulní stránka [online]. [cit. 02.03.2022]. Dostupné z: <https://www.lanskroun.eu/lanskrounske-rybniky/d-2703>

Malý lexikon obcí. Český statistický úřad [online]. [cit. 02.03.2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2020>

MF vytvořilo pro obce kalkulačku rozpočtové odpovědnosti | 2017 | Ministerstvo financí ČR. Ministerstvo financí ČR [online]. Copyright © 2005 [cit. 11.03.2022]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2017/mf-vytvorilo-pro-obce-kalkulacku-rozpocet-28166>

Monitor Státní Pokladny. Monitor Státní Pokladny [online]. [cit. 28.02.2022]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00279102/prehled>

O nás | Lanškrounské fórum. Lanškrounské fórum [online]. Copyright © 2022 Lanškrounské fórum, Veškerá práva vyhrazena [cit. 11.02.2022]. Dostupné z: <https://www.lanskrounskeforum.cz/o-nas>

Portál územního plánování [online]. [cit. 02.03.2022]. Dostupné z: www.portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp

Rozpočet města: Město Lanškroun. Město Lanškroun: Titulní stránka [online]. [cit. 29.01.2022]. Dostupné z: <https://www.lanskroun.eu/rozpocet-mesta/ds-1094>

Schéma rozdělení rozpočtového určení daní. Ministerstvo financí ČR [online]. 2016 [cit. 08.01.2022]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/prijmy-kraju-a-obci/zakladni-informace/2016/schema-rozdeleni-rozpocetoveho-urceni-dan-23647>

Schéma rozdělení rozpočtového určení daní. Ministerstvo financí ČR [online]. 2017 [cit. 08.01.2022]. Dostupné z: https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-kraje-a-obce/Schema_rozpocetoveho_urceni_dani_2017.pdf

Schéma rozdělení rozpočtového určení daní. Ministerstvo financí ČR [online]. 2018 [cit. 08.01.2022]. Dostupné z: https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-kraje-a-obce/Schema_rozpocetoveho_urceni_dani_2018.pdf

Schéma rozdělení rozpočtového určení daní. Ministerstvo financí ČR [online]. 2020 [cit. 08.01.2022]. Dostupné z: https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-kraje-a-obce/Schema_rozpocetoveho_urceni_dani_2020.pdf

Stručná historie Lanškroun: Město Lanškroun: Titulní stránka [online]. [cit. 16.02.2022]. Dostupné z: <https://www.lanskroun.eu/strucna-historie-lanskrouna/d-2332>

Výsledky voleb | volby.cz. Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ [online]. Copyright © Český statistický úřad, 2018, [cit. 11.02.2022]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=5304&xobec=580511&xstat=0&xvyber=0>

Znak a vlajka: Město Lanškroun. Město Lanškroun: Titulní stránka [online]. [cit. 16.02.2022]. Dostupné z: <https://www.lanskroun.eu/znak-a-vlajka/d-2334>

8.3 Zákonné předpisy

Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 131/2000 Sb. Zákon o hlavním městě Praze

Zákon č. 23/2017 Sb. Zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti

Zákon č. 235/2004 Sb. Zákon o dani z přidané hodnoty

Zákon č. 243/2000 Sb. Zákon o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní)

Zákon č. 250/2000 Sb. Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 420/2004 Sb. Zákon o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí

Zákon č. 563/1991 Sb. Zákon o účetnictví

Zákon č. 586/1992 Sb. Zákon České národní rady o daních z příjmů

8.4 Účetní výkazy

Čerpání rozpočtu k 31.12.2016–31.12.2020

Rozvaha město Lanškroun 2016–2020

Výkaz zisku a ztráty 2016–2020

Výkaz zisku a ztráty 2016-2020

Závěrečný účet města Lanškroun 2016-2020

9 Odkazovaný seznam obrázků, tabulek a grafů

9.1 Seznam obrázků

Obrázek 1: Schéma veřejné správy	14
Obrázek 2: Organizační struktura municipality	17
Obrázek 3: Rozpočtový proces obce v ČR.....	21
Obrázek 4: Vztah mezi běžným a kapitálovým rozpočtem.....	23
Obrázek 5: Schéma příjmů rozpočtu obce	25
Obrázek 6: Schéma rozpočtového určení daní	27
Obrázek 7: Charakteristika účetních výkazů.....	31

9.2 Seznam tabulek

Tabulka 1: Kategorie obcí	16
Tabulka 2: Počet členů zastupitelstva	18
Tabulka 3: Schéma běžného rozpočtu.....	24
Tabulka 4: Schéma kapitálového rozpočtu	24
Tabulka 5: Obce Lanškrounska.....	36
Tabulka 6: Bilance schválených rozpočtů města Lanškroun v tis. Kč.....	41
Tabulka 7: Bilance upravených rozpočtů města Lanškroun v tis. Kč.....	41
Tabulka 8: Bilance skutečného plnění rozpočtů města Lanškroun v tis. Kč.....	41
Tabulka 9: Rozdělení příjmů rozpočtu města Lanškroun v tis. Kč.....	43
Tabulka 10: Přijaté transfery ve městě Lanškroun v tis. Kč	49
Tabulka 11: Výdaje města Lanškroun v tis. Kč	50
Tabulka 12: Odvětvové členění výdajů města Lanškroun v tis. Kč.....	52
Tabulka 13: Celková zadluženost města Lanškroun	54
Tabulka 14: Míra zadluženosti města Lanškroun.....	54
Tabulka 15: Koeficient samofinancování města Lanškroun	55
Tabulka 16: Okamžitá likvidita města Lanškroun	56
Tabulka 17: Pohotová likvidita města Lanškroun.....	56
Tabulka 18: Běžná likvidita měst Lanškroun.....	57

Tabulka 19: Rentabilita celkového kapitálu města Lanškroun	58
Tabulka 20: Pravidlo rozpočtové odpovědnosti města Lanškroun	59

9.3 Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel města Lanškroun 2010-2020	40
Graf 2: Přirozený přírůstek obyvatel města Lanškroun.....	40
Graf 3: Věková struktura obyvatel města Lanškroun.....	41
Graf 4: Vývoj celkových příjmů města Lanškroun v tis. Kč.....	45
Graf 5: Struktura příjmů města Lanškroun.....	46
Graf 6: Vývoj daňových příjmů města Lanškroun v tis. Kč	47
Graf 7: Vývoj konkrétních daní ve městě Lanškroun v tis. Kč.....	47
Graf 8: Struktura daňových příjmů ve městě Lanškroun	48
Graf 9: Vývoj nedaňových příjmů města Lanškroun v tis. Kč.....	49
Graf 10: Vývoj kapitálových příjmů města Lanškroun v tis. Kč	50
Graf 11: Struktura přijatých transferů	51
Graf 12: Vývoj celkových výdajů města Lanškroun v tis. Kč	52
Graf 13: Struktura výdajů města Lanškroun	53
Graf 14: Vývoj ukazatelů zadluženosti města Lanškroun.....	56
Graf 15: Vývoj ukazatelů likvidity města Lanškroun	58
Graf 16: Vývoj rentability města Lanškroun.....	59
Graf 17: Vývoj pravidla rozpočtové odpovědnosti	60

9.4 Seznam zkratk

- DPH – daň z přidané hodnoty
- DPPO – daň z příjmů právnických osob
- DPFO – daň z příjmu fyzických osob
- FO – fyzická osoba
- PO – právnická osoba
- ZŠ – základní škola

10 Přílohy

Příloha A, rozvaha města Lanškroun za období 31.12.2020 v Kč.

Číslo položky	Název položky	Syn. účet	Běžné období	Minulé období	Netto	Netto
			Brutto	Korekce		
AKTIVA	Aktiva celkem	-	2 312 377 876,69	546 582 261,24	1 765 795 615,45	1 738 280 200,09
A.	Stálá aktiva	-	2 132 374 393,07	539 108 229,11	1 593 266 163,96	1 558 396 952,07
A.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	-	20 099 242,75	15 273 248,39	4 825 994,36	4 345 435,81
A.I.1.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	012	0,00	0,00	0,00	0,00
A.I.2.	Software	013	13 117 194,51	10 282 262,48	2 834 932,03	2 711 591,01
A.I.3.	Ocenitelná práva	014	0,00	0,00	0,00	0,00
A.I.4.	Povolenky na emise a preferenční limity	015	0,00	0,00	0,00	0,00
A.I.5.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	018	1 473 827,91	1 473 827,91	0,00	0,00
A.I.6.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	019	4 811 407,80	3 517 158,00	1 294 249,80	1 633 844,80
A.I.7.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	041	696 812,53	0,00	696 812,53	0,00
A.I.8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	051	0,00	0,00	0,00	0,00
A.I.9.	Dlouhodobý nehmotný majetek určený k prodeji	035	0,00	0,00	0,00	0,00
A.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	-	1 961 439 234,79	523 834 980,72	1 437 604 254,07	1 426 042 906,26
A.II.1.	Pozemky	031	144 576 030,98	0,00	144 576 030,98	146 434 699,78
A.II.2.	Kulturní předměty	032	1 406 541,40	0,00	1 406 541,40	1 476 541,40
A.II.3.	Stavby	021	1 598 623 552,81	454 882 438,19	1 143 741 114,62	1 172 031 249,16
A.II.4.	Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí	022	63 440 574,29	38 409 060,47	25 031 513,82	27 949 628,82
A.II.5.	Pěstitelské celky trvalých porostů	025	0,00	0,00	0,00	0,00
A.II.6.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	028	30 429 304,66	30 429 304,66	0,00	0,00
A.II.7.	Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	029	238 000,00	92 155,00	145 845,00	157 797,00
A.II.8.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	042	97 604 320,65	22 022,40	97 582 298,25	51 968 180,10
A.II.9.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	052	0,00	0,00	0,00	0,00
A.II.10.	Dlouhodobý hmotný majetek určený k prodeji	036	25 120 910,00	0,00	25 120 910,00	26 024 810,00
A.III.	Dlouhodobý finanční majetek	-	147 912 303,53	0,00	147 912 303,53	127 964 610,00
A.III.1.	Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem	061	22 724 105,00	0,00	22 724 105,00	22 724 105,00
A.III.2.	Majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem	062	124 436 198,53	0,00	124 436 198,53	104 488 505,00
A.III.3.	Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	063	0,00	0,00	0,00	0,00
A.III.4.	Dlouhodobé půjčky	067	0,00	0,00	0,00	0,00

A.III.5.	Termínované vklady dlouhodobé	068	0,00	0,00	0,00	0,00
A.III.6.	Ostatní dlouhodobý finanční majetek	069	752 000,00	0,00	752 000,00	752 000,00
A.III.7.	Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek	043	0,00	0,00	0,00	0,00
A.III.8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek	053	0,00	0,00	0,00	0,00
A.IV.	Dlouhodobé pohledávky	-	2 923 612,00	0,00	2 923 612,00	44 000,00
A.IV.1.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	462	342 500,00	0,00	342 500,00	0,00
A.IV.2.	Dlouhodobé pohledávky z postoupených úvěrů	464	0,00	0,00	0,00	0,00
A.IV.3.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy	465	0,00	0,00	0,00	0,00
A.IV.4.	Dlouhodobé pohledávky z ručení	466	0,00	0,00	0,00	0,00
A.IV.5.	Ostatní dlouhodobé pohledávky	469	0,00	0,00	0,00	0,00
A.IV.6.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy na transfery	471	2 581 112,00	0,00	2 581 112,00	44 000,00
B.	Oběžná aktiva	-	180 003 483,62	7 474 032,13	172 529 451,49	179 883 248,02
B.I.	Zásoby	-	700 211,99	0,00	700 211,99	451 908,79
B.I.1.	Pořízení materiálu	111	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.2.	Materiál na skladě	112	59 022,59	0,00	59 022,59	0,00
B.I.3.	Materiál na cestě	119	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.4.	Nedokončená výroba	121	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.5.	Polotovary vlastní výroby	122	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.6.	Výrobky	123	165 016,00	0,00	165 016,00	0,00
B.I.7.	Pořízení zboží	131	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.8.	Zboží na skladě	132	476 173,40	0,00	476 173,40	451 908,79
B.I.9.	Zboží na cestě	138	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.10.	Ostatní zásoby	139	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.	Krátkodobé pohledávky	-	60 772 828,89	7 474 032,13	53 298 796,76	89 304 856,78
B.II.1.	Odběratelé	311	4 276 446,25	2 701 219,50	1 575 226,75	2 417 551,94
B.II.2.	Směnky k inkasu	312	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.3.	Pohledávky za eskontované cenné papíry	313	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	314	3 848 253,79	0,00	3 848 253,79	3 463 197,00
B.II.5.	Jiné pohledávky z hlavní činnosti	315	6 649 686,81	4 772 812,63	1 876 874,18	1 704 617,93
B.II.6.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci krátkodobé	316	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.7.	Krátkodobé pohledávky z postoupených úvěrů	317	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.8.	Pohledávky z přerozdělovaných daní	319	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.9.	Pohledávky za zaměstnanci	335	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.10.	Sociální zabezpečení	336	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.11.	Zdravotní pojištění	337	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.12.	Důchodové spoření	338	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.13.	Daň z příjmů	341	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.14.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění	342	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.15.	Daň z přidané hodnoty	343	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.16.	Pohledávky za osobami mimo vybrané vládní instituce	344	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.17.	Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi	346	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.18.	Pohledávky za vybranými místními vládními institucemi	348	212 698,50	0,00	212 698,50	183 827,00
B.II.23.	Krátkodobé pohledávky z ručení	361	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.24.	Pevné termínové operace a opce	363	0,00	0,00	0,00	0,00

B.II.25.	Pohledávky z neukončených finančních operací	369	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.26.	Pohledávky z finančního zajištění	365	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.27.	Pohledávky z vydaných dluhopisů	367	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.28.	Krátkodobé poskytnuté zálohy na transfery	373	3 995 546,25	0,00	3 995 546,25	7 287 634,67
B.II.29.	Krátkodobé zprostředkování transferů	375	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.30.	Náklady příštích období	381	343 156,50	0,00	343 156,50	352 252,64
B.II.31.	Příjmy příštích období	385	6 700,00	0,00	6 700,00	6 500,00
B.II.32.	Dohadné účty aktivní	388	36 625 241,86	0,00	36 625 241,86	69 198 791,34
B.II.33.	Ostatní krátkodobé pohledávky	377	4 815 098,93	0,00	4 815 098,93	4 690 484,26
B.III.	Krátkodobý finanční majetek	-	118 530 442,74	0,00	118 530 442,74	90 126 482,45
B.III.1.	Majetkové cenné papíry k obchodování	251	0,00	0,00	0,00	0,00
B.III.2.	Dluhové cenné papíry k obchodování	253	0,00	0,00	0,00	0,00
B.III.3.	Jiné cenné papíry	256	0,00	0,00	0,00	0,00
B.III.4.	Termínované vklady krátkodobé	244	0,00	0,00	0,00	0,00
B.III.5.	Jiné běžné účty	245	0,00	0,00	0,00	0,00
B.III.9.	Běžný účet	241	18 861 452,13	0,00	18 861 452,13	25 208 900,37
B.III.11.	Základní běžný účet územních samosprávných celků	231	69 949 524,41	0,00	69 949 524,41	40 062 319,65
B.III.12.	Běžné účty fondů územních samosprávných celků	236	29 570 339,20	0,00	29 570 339,20	24 762 712,43
B.III.15.	Ceniny	263	0,00	0,00	0,00	0,00
B.III.16.	Peníze na cestě	262	0,00	0,00	0,00	0,00
B.III.17.	Pokladna	261	149 127,00	0,00	149 127,00	92 550,00

Číslo položky	Název položky	Syn. účet	Běžné období	Minulé období
			Netto	Netto
PASIVA	Pasiva celkem	-	1 765 795 615,45	1 738 280 200,09
C.	Vlastní kapitál	-	1 593 163 689,17	1 560 866 911,40
C.I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky	-	1 151 826 673,54	1 174 146 152,04
C.I.1.	Jmění účetní jednotky	401	1 107 668 246,13	1 130 812 212,89
C.I.3.	Transfery na pořízení dlouhodobého majetku	403	356 998 681,11	355 465 325,36
C.I.4.	Kurzové rozdíly	405	0,00	0,00
C.I.5.	Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody	406	-339 609 188,46	-339 609 188,46
C.I.6.	Jiné oceňovací rozdíly	407	22 552 603,86	23 261 471,35
C.I.7.	Opravy předcházejících účetních období	408	4 216 330,90	4 216 330,90
C.II.	Fondy účetní jednotky	-	30 543 738,63	25 316 679,22
C.II.6.	Ostatní fondy	419	30 543 738,63	25 316 679,22
C.III.	Výsledek hospodaření	-	410 793 277,00	361 404 080,14
C.III.1.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	-	49 389 196,86	31 932 726,03
C.III.2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	431	0,00	0,00
C.III.3.	Výsledek hospodaření předcházejících účetních období	432	361 404 080,14	329 471 354,11
D.	Cizí zdroje	-	172 631 926,28	177 413 288,69
D.I.	Rezervy	-	0,00	0,00
D.I.1.	Rezervy	441	0,00	0,00
D.II.	Dlouhodobé závazky	-	141 417 396,31	140 728 166,32
D.II.1.	Dlouhodobé úvěry	451	134 736 820,00	132 490 640,69
D.II.2.	Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	452	0,00	0,00
D.II.3.	Dlouhodobé závazky z vydaných dluhopisů	453	0,00	0,00
D.II.4.	Dlouhodobé přijaté zálohy	455	4 712 067,86	6 606 951,23
D.II.5.	Dlouhodobé závazky z ručení	456	0,00	0,00
D.II.6.	Dlouhodobé směnky k úhradě	457	0,00	0,00
D.II.7.	Ostatní dlouhodobé závazky	459	0,00	0,00

D.II.8.	Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	472	1 968 508,45	1 630 574,40
D.III.	Krátkodobé závazky	-	31 214 529,97	36 685 122,37
D.III.1.	Krátkodobé úvěry	281	0,00	0,00
D.III.2.	Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky)	282	0,00	0,00
D.III.3.	Krátkodobé závazky z vydaných dluhopisů	283	0,00	0,00
D.III.4.	Jiné krátkodobé půjčky	289	0,00	0,00
D.III.5.	Dodavatelé	321	2 937 444,88	3 605 271,36
D.III.6.	Směnky k úhradě	322	0,00	0,00
D.III.7.	Krátkodobé přijaté zálohy	324	8 370 638,00	8 044 164,71
D.III.8.	Závazky z dělené správy	325	0,00	22 000,00
D.III.9.	Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé	326	0,00	0,00
D.III.10.	Zaměstnanci	331	3 050 292,00	2 845 940,00
D.III.11.	Jiné závazky vůči zaměstnancům	333	30 800,00	27 925,00
D.III.12.	Sociální zabezpečení	336	1 244 057,00	1 149 687,00
D.III.13.	Zdravotní pojištění	337	549 856,00	508 929,00
D.III.14.	Důchodové spoření	338	0,00	0,00
D.III.15.	Daň z příjmů	341	0,00	0,00
D.III.16.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění	342	595 652,00	549 154,00
D.III.17.	Daň z přidané hodnoty	343	377 404,00	683 963,00
D.III.18.	Závazky k osobám mimo vybrané vládní instituce	345	0,00	0,00
D.III.19.	Závazky k vybraným ústředním vládním institucím	347	0,00	0,00
D.III.20.	Závazky k vybraným místním vládním institucím	349	0,00	0,00
D.III.27.	Krátkodobé závazky z ručení	362	0,00	0,00
D.III.28.	Pevné termínové operace a opce	363	0,00	0,00
D.III.29.	Závazky z neukončených finančních operací	364	0,00	0,00
D.III.30.	Závazky z finančního zajištění	366	0,00	0,00
D.III.31.	Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a podílů	368	0,00	0,00
D.III.32.	Krátkodobé přijaté zálohy na transfery	374	309 364,30	107 036,51
D.III.33.	Krátkodobé zprostředkování transferů	375	0,00	0,00
D.III.35.	Výdaje příštích období	383	0,00	0,00
D.III.36.	Výnosy příštích období	384	9 042 941,83	10 551 519,03
D.III.37.	Dohadné účty pasivní	389	4 195 016,00	7 693 554,67
D.III.38.	Ostatní krátkodobé závazky	378	511 063,96	895 978,09